Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 261 (953 | Łódź, Poniedziałek 15 Listopada 1926 | זיבעטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאָג ט כסלו תרפ״ז. | Nr. 261 (953

24-71 אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24 7

סאָוויעטיש-טערקישע פערברידערונג

באַנקעט פון טערקישען אויסערן-מיניסטער פאַר טשיטשערינען אין אָדעס.

מ אָ ס ק ו ו ע, 14 (ספּ. טעל.) דער טערקישער אויסערן-מיניסטער רוּדזי-מעי האָט אָרויסגעגעבען אין אָדעסער פּאָרט אויף א לוקסוס-שיף אַ באַנקעט לכבוד טשיטשערינ׳ען און דער רוסישער דעלעגאַציע, וועלכע האָט אונטערהאַנדעלט מיט די פאָרשטעהער פון טערקיי וועגען אַנ׳אפּמאַך.

דער באַנקעט האָט געטראָגען זעהר א האַרציגען כאַראַקטער. טשיטשערין האָט געהאַלטען א טאָאַסט, אין וועלכען ער האָט אנגעוויזען, אז ביידע ארמעען – די יונג-טערקישע און די באָלשעוויסטישע – האָבען גליקליך פערטריבען פון זייער ערד די אמעריקאַנישע, ענגלישע און פראנצויזישע חילות.

רוּדזי-מעי האָט געדאַנקט טשיטשערינ׳ען פאַר דער וואַרימער רעדע, און אָנגעוויזען אויף די שלום-טענדענצען און איינגיקייטס-שטרעבונגען מצד טערקיי צו סאָוויעט-רוסלאַנד.

צום סוף איז אויף דער שיף פאָרגעקומען אַ פערברידערונג צווישען 300 טערקישע און סאָוויעטישע מאַטראָזען, וועלכע האָבען זיך געקושט און געטאַנצט.

נאָך דעם באַנקעט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען טשיטשערינען און רוּדזי-מעי. די קאָנפערענץ האָט געדויערט 3 שעה.

ב ע ר ל י ן, 14 (אט״ע) סוף היינטיגען חודש קומט קיין בערלין דער סאָוויעטישער קאָמיסאַר פאַר אויסערן-ענינים טשיטשערין, וועלכער וועט קאָנפערירען מיט דער דייטשער רעגירונג איבער אַ רייה פּאָליטישע פראַגען.

צייטווייליגער רעזולטאַט פון די וואהלען צו דער וואַרשאַווער קראַנקען-קאַסע.

אין דער אונטערנעהמער-קוריע.

וו אַ ר ש אַ, 14. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) 12 אַ זייגער ביי נאַכט האָט זיך געענדיגט דאָס צעהלען די שטימען אין 29 קאָמיסאַריאַטען.

דער צייטווייליגער רעזולטאַט איז אַזאַ: ליסטע נומער 1 (אַרבייטענדע אינטעליגענץ) האָט בעקומען 444 שטימען און 1 מאַנדאַט; ליסטע 2 (פּראָגרעסיווע האַנדווערקער און קליינהענדלער-2.295 שטימען – 6 אָדער 7 מאַנדאַטען; ליסטע 3 (פּ.פּ.ס.)–467 שטימען – 1 מאַנדאַט; ליסטע 4 (בונדישע כאַלופּניקעס) – 328 שטימען – 1 מאַנדאַט, צווייפעלהאַפט; ליסטע 5 (פאַראייניגטע יודישע און קריסטליכע סוחרים (צענטראַלער סוחרים-פאַראיין און „לעוויאַטאַן״) – 6.826 שטימען-פון 26 ביז 30 מאַנדאַטען.

– – –

אָפּקלאַנגען פון דער צערעמאָניע אין שלאָס.

לאָדזער דעפ. מינצבערג יאָ געקומען „שטעהן״– קלאַנגען וועגען אַ דיסציפּלינאַרער שטראָף פאַר אַ טייל קאָלאָ-דעפּוטאַטען.

וו אַ ר ש אַ, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שבת׳דיגער צערעמאָניע אין שלאָס ווערען מיר געוואויר, אַז אין שלאָס זענען פון די לאָדזער יודישע דעפּוטאַטען געוועזען דעפּ. לייבוש מינצבערג, דאָגעגען סענאַטאָר מענדעלזאָן איז, אין אסכם מיט׳ן בעשלוס פון דער „קאָלאָ״, נישט געוועזען.

ס׳האָבען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז די „קאָלאָ״ האָט בדעה, לויט׳ן פאָרשלאָג פון דעפּ. קירשבראָון צוציהען צו דער דיסציפּלינאַרער פעראַנטוואָרטליכקייט די דעפּוטאַטען, וועלכע האָבען געבראָכען דעם „קאָלאָ״ בעשלוס און געגאַנגען אין שלאָס.

די דאָזיגע קלאַנגען ווערען אָבער מצד דער „קאָלאָ״ לייטונג אָפּגעלייקענט. דאָס „קאָלאָ״ - פּרעזידיום זאָל אָבער נאָר עקס-אָפּיציאָ בעדויערען דעם פאַקט, וואָס אַ טייל מיטגלידער האָבען געבראָכען דעם בעשלוס.

יודישע שילער דאַרפען פרייטאָג בעפרייט ווערען פון די למודים אין די אָוונד-שולען.

וו אַ ר ש אַ, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). אויף די אָנקלאַגעס פון אַ טייל עלטערען פון די שילער, וועלכע מ׳צווינגט פרייטאָג צו לערנען אין די פאָווסעכנע אָוונד-שולען, האָט דער בילדונגס מיניסטער סאָנאָדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע שול-קוראַטאָרען, אַז לויט אַ געזעץ פון אַמאָליגען בילדונגסמיניסטער מיקלאַשעווסקי פון 1924, מוזען די יודישע קינדער אויף יעדענס אינדיווידועלען פערלאַנג, פרייטאָג נאָכמיטאָג בעפרייט ווערען פון די למודים. אויב דאָס פערלאַנגען אַלע יודישע שילער, – דאַרפען די למודים איבערגעטראָגען-ווערען אויף אַנ׳אַנדערען טאָג, עווענטועל אויף שבת צו-נאַכט.

– – – –

אינערן-מיניסטער אינטערעסירט זיך מיט דער מתים-פראַגע.

וו א ר ש א, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער אינערן-מיניסטער האָט דעלעגירט דעם רעפערענט פאַר יודישע ענינים עהרענבערג אין וואַרשאַווער ראַבינאַט, כדי זיך צו אינפאָרמירען דירעקט ביים ראַבינאַט וועגען דער מתים-פראַגע.

אין נאָמען פון ראַבינאַט האָט געגעבען ערקלערונגען דער בלאָשקער רב קאַמעל.

וו אַ ר ש א, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן קאָנפליקט וועגען צושטעלען יודישע מתים אין פּראָזעקטאָריום פון אוניווערזיטעט, האָט די מעדיצינישע אָפּטיילונג צוזאַמענגערופען אַ פערברייטערטע קאָמיסיע מיט׳ן אָנטייל פון די יוריסטען פּראָפעסאָרען יאַרראַ און וואַשוטקאָווסקי.

די קאָמיסיע האָט אָנגענומען אַ בעשלוס, אַז לויט דער קאָנסטיטוציע האָבען אַלע בירגער גלייכע רעכט אָבער גלייכע פליכטען, דעריבער דאַרפען די יודען צושטעלען יודישע מתים אין פּראָזעקטאָריום.

לויט דעם וויפיל יודישע מתים עס וועלען צוגעשיקט ווערען אין פּראָזעקטאָריום, וועלען די יודישע אַקאַדעמיקער בעקומען פּרעפּאַראַטען צו בעאַרבייטען.

דער דאָזיגער פאָרשלאָג וועט קומענדיגען מיטוואָך פאָרגעלעגט ווערען דעם אַקאַדעמישען סענאַט, וועלכער דאַרף אָנגעהמען אַנ׳ענטגילטיגען בעשלוס.

דער פּראָזעקטאָריום איז דערווייל ווייטער פערמאַכט.

ד״ר פיק ביים אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי

דאַנקט פאַר דער וואַרימער בעציהונג צום א״י-פּראָבלעם.

וו אַ ר ש א, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פּראָפ. ד״ר פיק, דער פאָרשטעהער פון דער עמיגראַציע-אָפּטיילונג ביי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פאָהרט מאָנטאָג אָפּ פון פּוילען.

פאַר׳ן אָפּפאָהרען האָט ד״ר פיק בעזוכט דעם אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי און איהם געדאַנקט פאַר דער וואַרימער בעציהונג פון דער רעגירונג צום ארץ-ישראל-פּראָבלעם.

אַנסקי׳ס „שבועה״ צוריק לעגאַל.

וו אַ ר ש אַ, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דאָס וואַרשאַווער קרייז געריכט האָט מבטל-געמאַכט דעם פּראָצעס, וואָס איז מיט אַ צייט צוריק פערפיהרט געוואָרען געגען פערלאַג „צענטראַל״, פאַר אָבדרוקען אין אַנ-סקי׳ס געזאַמעלטע שריפטען די בונדישע „שבועה״, וועלכע איז אויך אַנסקי׳ס אַ ווערק.

לאָדזער קהלה וויל נישט פערזאָרגען די אָרימע יודישע בעפעלקערונג מיט קוילען אויף ווינטער

צי וועט די קהלה טאַקע לאָזען פרירען די אָרימע לייט?

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג.

נאָכדעם, ווי ס׳ווערט פאָרגעלייענט דער פּראָטאָקאָל, טיילט מיט דער וויצע-פּאָרזיצער דאָזאָר בערגער, אַז דער

ביודזשעט

איז בעשטעטיגט געוואָרען און לעגט פאָר צו בעשטימען דעם אופן פון איינ-צוקאַסירען דעם עטאַט. ביז איצט איז דער

עטאַט

איינקאַסירט געוואָרען דורך דער דיס-קאָנטאָ-באַנק (פּעטריק. 43) און די קהלה האָט דערפאַר געצאָהלט 4 פּראָצ. דאָ-זאָר דעפּוטאַט מינצבערג לעגט פאָר, אַז די קהלה זאָל נישט איינקאַסירען אַליין און זאָל עס ווייטער איבערלאָזען פאַר דער באַנק, נאָר צוליב דעם, וואָס די סומען צום איינקאַסירען זענען געוואָ-רען איצט גרעסערע, זאָל דער פּראָ-צענט פאַר איינקאַסאָ פערקלענערט ווע-רען.

דאָזאָר קאָראָ לעגט פאָר דעם ענין איבערצושיקען אין דער ווירטשאַפטס-קאָמיסיע. דאָזאָר ווייצמאַן מאַכט אויפ-מערקזאַם, אַז די פראַגע קען מען איצט נישט בעשטימען, ביז ס׳וועלען פּעזענ-דיגט ווערען די אונטערהאַנדלונגען וועגען אַנ׳אָוואַנס אַ קאָנטאָ דעם עטאַט.

אויף דער איינלאַדונג פון שט.-ראַט צו דער פייערונג לכבוד דעם 28 טען פּולק מערט בעשלאָסען צו דעלעגי-רען די דאָזאָרעס: בערגער און רוס. ס׳ווערט מיטגעטיילט, אַז

ט׳איז צום דריטען מאָל אָנגעקומען

50 פונט

פונ׳ם לאָנדאָנער אונטערשטיצונגס-קאָמי-טעט. דאָזאָר האָפמאַן שלאָגט פאָר אַז צוליב דעם, וואָס ס׳ענען שוין דאָ איבער 100 בקשות, זאָל מען קיין נייע ביטעס איצט דערווייל נישט אָננעהמען. אַרום דעם פאָרשלאָג ענטוויקעלט זיך אַ שאַרפער און הייסער וכוח, אין וועלכען ס׳בעטייליגען זיך כמעט אַלע דאָזאָרעס און צום סוף ווערט דער פאָרשלאָג אָנ-גענומען מיט 6 שטימען געגען 5. דאָ-זאָר רוס לעגט פאָר צו רעווידירען דעם בעשלוס, אָבער דאָס ווערט נישט אָנ-גענומען. ס׳ווענדעט זיך אַ דעלעגאַציע פון עלטערן-קאָמיטעט פון די

יודישע שולען,

אַז מ׳זאָל זיי אָפּגעבען דעם זאַל פון דער קהלה אויף איינצואָרדנען דאָרט אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען דער קהלה, פאַר-וואָס זי האָט נישט בעשטימט קיין סוב-סידיעס פאַר די יודישע שולען דאָזאָר רוס לעגט-פאָר, אַז מ׳זאָל פריהער אין פּרינציפּ בעשטימען, צי מ׳גיט איבער-הויפּט אָפּ דעם זאַל אויף פערזאַמלונ-גען. אויף אויפצונעהמען די דעלעגאַציע ווערען דערווייל בעשטימט די דאָזאָ-רעס וואַידיסלאַווסקי און פּליוואַצקי.

ס׳ווערט בעשלאָסען דעם זאַל קיינעם נישט אָפּצוגעבען אויף קיין פערזאַמלונ-גען. דאָזאָר ווייצמאַן גיט אָפּ אַ בעריכט פון דער

קוילען-קאָמיסיע.

זי האָט איינגעפונען, אַז ס׳זענען דאָ מאַטעריעלע מעגליכקייטען צו אַסיגני-רען 150 טויזענד זל. אויף איינצוקוי-פען קוילען פאַר דער אָרימער בע-פעלקערונג. די דאָזאָרעס בערגער און מינצבערג ווייזען אָן, אַז ס׳איז נישטאָ קיין געלד, אַז מ׳דאַרף פריהער אויס-צאָהלען די בעשטימטע סובסידיעס. גע-גען דעם טרעט אַרויס דאָזאָר זעלמאַ-נאָוויטש. דאָזאָר האָפמאַן ווייזט אָן, אַז די מאָטיווען פון די דאָזאָרעס: בערגער און מינצבערג זענען נישט קיין ריכטיגע. מ׳דאַרף נישט בעשטימען קיין 80 טוי-זענד זל. אויף מקוואות און די אָרימע בעפעלקערונג זאָל פרירען אום ווינטער.

דאָזאָר ווייצמאַן בעווייזט מיט ציפערען, אַז די קהלה קען אַסיגנירען אַזאַ בעטראָג. אַ יורידישען אויסוועג וועט מען שוין געפינען.

דאָזאָר מינצבערג טראָגט אַריין אַ פאָרשלאָג איבערצושיקען די פראַגע נאָכאַמאָל אין דער קוילען-קאָמיסיע און דער פאָרשלאָג ווערט אָנגענומען. די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע זע-הען אין דעם איין אַ ווילען צו בעגראָ-בען די פראַגע און אַלס פּראָטעסט זאָ-גען זיי זיך אָפּ איינער נאָכ׳ן אַנדערען פון זייערע מאַנדאַטען, די דאָזאָרעס: האָפּ-מאַן, זעלמאַנאָוויטש, ווייצמאַן און רוס, ס בלייבט איבער איין דאָזאָר בערגער. אַזוי אַרום איז די פראַגע וועגען קוי-לען-אונטערשטיצונג אויף ווינטער פאַר דער אָרימער בעפעלקערונג דערווייל בעגראָבען געוואָרען.

נאָכדעם גיט אָפּ די קאָמיסיע פון איבערנעהמען דעם משוגעים-הויז אויף וועסאָלאַ אַ בעריכט.

דעם 30 ה. ח. נעהמט איבער די קאָמיסיע דעם משוגעים-הויז. דערווייל אַרבייט זי צוזאַמען מיט׳ן אַלטען קאָ-מיטעט.

מיט דעם ווערט די זיצונג געענדיגט.

א הלואה פון 50,000 פונט פאר תל־אביב
האט בעשטימט די פאלעסטינא־רעגירונג.

ירושלים, 15 (פּ. טעל.) די פּאלעסטינער רעגירונג האט בעשטימט פאר דער תל־אביב׳ער שטאדט־פערוואלטונג א הלואה פון 50.000 פונט.

די מאנדאט־פראגע אויפ׳ן סדר־היום פון ראט פון פעלקער־ליגע.

גענף, (יט״א) דעם 6־טען דעצעמבער ה. י. וועט פארקומען די ספּעציעלע סעסיע פון ראט פון דער פעלקער־ליגע. צווישען אנדערע פראגען וועט אויך בעהאנדעלט ווערען דער בעריכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע און דער ראט וועט אננעהמען א שטעלונג צו די לעצטע בעשלוסען פון דער קאמיסיע.

א״י מוז ווערען א קולטור־צענטער.
דערקלערט האלערמאן וועגען ארץ־ישראל.

בערלין. (י.ט.א.) דער פארשטעהער פון דער י. ט. א. האט געהאט א געשפרעך מיט דעם פרעזידענט פון קרן־היסוד אין דייטשלאנד, ה׳ אסקאר וואסערמאן, וועגען די איצטיגע ארץ־ישראל פראבלעמען און וועגען ארץ־ישראל־אויפבוי אין ארץ־ישראל. האט געזאגט ה׳ וואסערמאן, שאפט זיך א קולטור־צענטער, וואס זיין איינפלוס אויף אלע יודען פון דער וועלט וועט אלץ מעהר שטייגען.

די יודען, זייענדיג צוזייט און צושפרייט אויף דער גאנצער וועלט, טיילען זיך ווייטער אויף פערשידענע גרופּען און פארטייען. עס איז נישטא קיין אויטאריטעט, וועלכע די יודען זאלען זיך אונטערווארפען. דעם פראצעס פון צושפליטערונג דארף זיך ענטגעגענשטעלען דער קולטור־צענטער, וואס ענטשטעהט אין ארץ־ישראל. דיר. וואסערמאן בעטראכט ארץ־ישראל נאר פאר א קולטור־צענטער און נישט פאר א פּאליטישען צענטער. ער בעטראכט זיך נישט פאר קיין ציוניסט אבער אויך נישט פאר קיין אנטי־ציוניסט און גלויבט, אז א קולטור־צענטער איז פאר די יודען א נויטהווענדיגקייט.

דער אנהויב פון ווינטער־סעמעסטער אין העברעאישען אוניווערזיטעט.

ירושלים (י.ט.א.) דער ווינטער־סעמעסטער אויפ׳ן העברעאישען אוניווערזיטעט האט ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט זיך אנגעהויבען דעם 1־טען נאוועמבער. דער רעקטאר פון אוניווערזיטעט ד״ר מאגנעס האט אין זיין ערעפנונגס־רעדע גערעדט וועגען די אויפגאבען פון אוניווערזיטעט.

בשעת דער ערעפענונג פון ווינטער־סעמעסטער זענען געווען אנוועזענד די מיטגלידער פון דירעקטאריום און די אנפיהרער פון די נאציאנאלע אינסטיטוציעס ווי ח. נ. ביאליק, ד״ר שמריהו לעווין, ל. גאלדבערג, מ. אוסישקין, קאלאנעל קיש. חוץ די סטודענטען איז געווען דער גאנצער לעהרער־קארפּוס. דער מיטגליד פון ענגלישען פארלאמענט קאלאנעל עדזשוואוד איז אויך געווען בשעת דער ערעפנונג.

אין ווינטער־סעמעסטער וועלען האלטען לעקציעס אין יודאאיסטישען פאקולטעט פאלגענדע דאצענטען: פּראפ. עפּשטיין, פּראפ. קלויזנער, הרב א אסף, דר. גולאק, דר. יעלין, הרב סגל, דר. רופּין, דר. שלום, פּראפ. קליין, דר. שוואבע. אין אריענטאליסטישען אינסטיטוט: ל. ביללינג, דר. באנעט, אין מאטעמאטישען אינסטיטוט: דר. פאסבארסקי, דר. אמירא, דער מיקרא־ביאלאגישער אינסטיטוט און דער אינסטיטוט פאר היגיענע ווי אויך די אפּטיילונג פון גאטור־פארשונג פון ארץ־ישראל וועלען פארזעצען זייערע פארשונגס־ארבייטען.

א יודאאיסטישער פאקולטעט ביים קאונער אוניווערזיטעט
געשפרעך מיט פּראפ. דובנאוו.

בערלין. (י.ט.א.) נישט לאנג האבען מיר געמאלדען, אז דער רעקטאר פון ליטווישען אוניווערזיטעט האט אויסגעדריקט זיין בעדויערן צוליב דעם וואס פּראפ. דובנאוו איז ווייניגער צייט נישט געמיגירט געווארען אלס פּראפעסאר און קאונער אוניווערזיטעט. דער רעקטאר האט אויך ערקלעהרט, אז דאס שאפען א יודאאיסטישען פאקולטעט ביים קאונער אוניווערזיטעט וואלט געבראכט א סך כבוד דעם ליטווישען אוניווערזיטעט. דער פארשטעהער פון י.ט.א. האט געהאט וועגען דעם ענין א געשפרעך מיט פּראפ. דובנאוו. פּראפ. דובנאוו האט דערצעהלט, אז אין יאהר 1922, ווען ער האט געוויילט אין קאונא האט זיך צו איהם געווענדעט דער דעמאלדיגער יודישער מיניסטער ד״ר סאלאווייטשיק און אנדערע פּערזענליכקייטען מיט א פּלאן צו שאפען א יודאאיסטישען פאקולטעט אין ליטע. הגם פּראפ. דובנאוו איז געווען שטארק פארנומען מיט׳ן פארענדיגען זיין „אלגעמיינע געשיכטע פון יודען״ האט ער דאך איינגעשטימט צו פארבלייבען אין קאוונא און ארבייטען אין אינסטיטוט. אבער דער זיג פון דער רעאקציע אין ליטע האט צוגישט געמאכט דעם גאנצען פּלאן. דאס איז געווען א גרויסער שאדען פאר דער יודישער וויסענשאפט. ליטע איז א לאנד פון למדנים און א גוטער באדען פאר וויסענשאפטליכע ארבייטען. איצט איז נאך נישט צו שפעט צו גרינדען דעם יודאאיסטישען פאקולטעט. פּראפ. דובנאוו אליין וועט זיך נישט געקענט בעטייליגען אין דעם אינסטיטוט. אבער עס זענען פאראן יונגע וויסענשאפטליכע קרעפטען, וואס שטעהען אויף דער געהעריגער ניוואָ.

נעבעט־הייזער בעראויבט פון שטייער אין לעטלאנד.

ריגא, 14 (פּ. טעל.) דער פארלאמענט האט אנגענומען א געזעץ, אז צערקוועס, קלויסטערס, בתי תפילות און סינאגאגעס ווערען בעפרייט פון שטייערן.

בוכארין פארזיצער פון קאמינטערן.

מאסקווא, 14 (אטע) אלס נאכפאלגער פון זינאוויעוו׳ן אין דער רוסישער קאמוניסטישער פארטיי און אינטערנאציאנאל קאנדידירט בוכארין.

קאמוניסטישער אוניווערזיטעט אין פעקין.

מאסקווא, 14 (רטס) די סאוויעטישע רעגירונג האט אסיגנירט 300 טויזענד רובעל צו גרינדען א קאמוניסטיש־כינעזישען אוניווערזיטעט אין פעקין.

אמבאסאדאר קאזשיצקי אפגערופען פון רוים.

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער ספּעציעל־קארעספאנדענט) „מאגיסטאר פּאלסקי״ פערעפענטליכט דעם דעקרעט פון מלוכה־פּרעזידענט, אז דער ביזאיצטיגער פּוילישער אמבאסאדאר אין רוים סטאניסלאוו קאזשיצקי ווערט אפּגערופען פון זיין פּאסטען.

דעלעגאטען פון דייטשלאנד צו דער קאנפערענץ „אזעט״ אין מאסקווע.

בערלין. (י. ט. א.) דער וויצע־פּרעזידענט פון „הילפס־פעראיין פון די דייטשע יודען״ דר. פּויל נאטאן און מארק ווישניצער, דער סעקרעטאר פון הילפס־פעראיין, זענען ארויסגעפאהרען קיין מאסקווע אויף דער אלרוסישער קאנפערענץ פון דער אומפּארטייאישער געזעלשאפט פאר יודישער קאלאניזאציע „אזעט״.

א געזעץ־בוך פון ארץ־ישראל.

ירושלים. (י. ט. א.) אין קורצען וועט ערשיינען א געזעץ בוך, וואס וועט ארומנעמען אלע געזעצען און פארארדנונגען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען דורך די ענגלישע מאכט פאר דער גאנצער צייט פון דער ענגלישער הערשאפט. דער ארויסגעבער פון געזעץ בוך איז אויבער־פּראקוראר נארמאן בענטוויטש.

נייע מיטעל פון א יודישען דאקטאר צו היילען ראק.

באלטימאר. (י. ט. א.) דר. נתן אלפערט, א היגער יודישער דאקטאר האט צונויפגעשטעלט דער היגער מעדיצינישער געזעלשאפט א בעריכט וועגען א נייעם מיטעל, וואס ער האט אויסגעפונען צו היילען קרעבס (ראק) און אנדערע אונהיילבארע קראנקהייטען.

דר. אלפערט האט פאר איינציגע הונדערט דאקטוירים כירורגען איבערגעגעבען, אז ער האט ביז איצט שוין אויסגעהיילט מיט זיין מיטעל 32 קראנקע. דער בעריכט פון דר. אלפערט איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס אינטערעס פון אלע דאקטוירים.

דר. אלפערט איז אלט 40 יאהר. ער איז געבוירען געווארען אין רוסלאנד. זיין נייע מעטאדע בעשטעהט אין איינשפּריצען פערשידענע מעטאלען אין בלוט פון קראנקען. די מעטאלען זענען: קופּער, גאלד, זילבער, פּלאטין און בליי.

צוויי און א האלבען מיליאן זלאטים
אויף קוילען, האלצאפעל און מעהל פאר ארבייטסלאזע לאדז וועט בעקומען א האלבען מיליאן.

ווארשא, 14 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די רעגירונג האט בעשטימט פאר די ארבייטסלאזע אויף ווינטער 2 און א האלבען מיליאן זלאטים אויף איינקויפען מעהל, קארטאפעל און קוילען.

לאדז וועט פון דער דאזיגער סומע בעקומען א האלבען מיליאן זל.

א יודישער ראטגעבער אין ליטווישען יוסטיץ־מיניסטעריום.

קאוונא. (י.ט.א.) דער בעקאנטער יוריסט פרידשטיין איז נאמינירט געווארען אלס א מיטגליד פון יורידישען ראט ביים יוסטיץ־מיניסטעריום אין ליטע. פרידשטיין איז געווען אין משך פון זיבענצעהן יאהר יוריס־קאנסולט פון רוסישען אינערן מיניסטעריום. פאר איהם האט דעם פּאסטען פערנומען דער בעקאנטער יוריסט שליאסבערג.

ענגלישער קוילען־שטרייק וועט נאך היינטיגע וואך ליקווידירט ווערען.

לאנדאן, 14 (אטע) די אונטערהאנדלונגען צווישען די קוילען אינדוסטריעלער און די ארבייטער זענען אפּגעלענט געווארען אויף עטליכע טאג.

ס׳הערשט אבער די זיכערקייט, אז דער שטרייק וועט נאך היינטיגע וואך ליקווידירט ווערען, ווייל די קוילען־מאגנאטען זענען שוין גוטה צו די רעגירונגס־פארשלאגען.

אויפשטאנד געגען סאוויעטען און א פאגראם אויף יודען?

טאלין, 14. (אטע.) די עסטאנישע צייטונגען מעלדען, אז אויף דער רוסישער גרעניץ נעבען אסטראוו און גדאוו איז אויסגעבראכען א פּויערישער אויפשטאנד געגען די סאוויעטען.

גלייכצייטיג האבען זיך אין דער דאזיגער געגענד אנגעהויבען אנטיסעמיטישע אונרוהען. די צובונטעוועטע פּויערים האבען אויסגעפארדערט די פּויערים און איינגעארדענט א פּאגראם אויף יודען. די סאוויעטישע מאכט האט ארויסגעשיקט מיליטער. היגטער גדאוו איז פארגעקומען א פארמעלע שלאכט מיט די אויפשטענדיגע, וועלכע האט געדויערט 6 שעה. ביי ביידע צדדים זענען ד פערלוסטען.

60 אינטערפּעלאציעס געגען מוסאליני אין פראנקרייך.

פּאריז, 14 (פּ. טעל.) ווי מ׳האט געקענט פאראויסזעהען איז די ערשטע זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט נאך די פעריען איבער זעהר שטורמיש, בעזונדערס צוליב די אינטערפּעלאציעס געגען מוסאליני. פון 60 איינגעטראגענע אינטערפּעלאציעס האבען פערציג פערלאנגט א באלדיגע דיסקוסיע.

פּואנקארע האט אבער פערלאנגט אפּצולעגען אלע אינטערפּעלאציעס בי נאכ׳ן אננעהמען דעם בודושעט. פּואנקארע האט דערפון געמאכט א פראגע פון צוטרוי צו דער רעגירונג.

פאר דער רעגירונג האבען זיך בעת דער אפּשטימונג ארויסגעזאגט 365 דעפּוטאטען, געגען 207. די קאמוניסטען, סאציאליסטען, און 50 ראדיקאלען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דער רעגירונג.

-- --

גרויסער קאמוניסטישער פּראצעס.

לובלין, 13 (טעלעפאניש) היינט הויבט זיך אן אין וואלאדזשימירוש א גרויסער קאמוניסטישער פּראצעס געגען א גרויסע צאהל קאמוניסטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין מלוכה פארשווערונג, וואס זיי האבען געוואלט ארגאניזירען אין אפּריל 1925.

30־יעהריגער יובילעאום פון דער יודישער ביבליאטעק אין פּלאצק.

פּלאצק, 14. (טעלעפאניש) די היגע יודישע ביבליאטעק, וועלכע איז געגרינדעט געווארען דורכ׳ן איצטיגען סיים־דעפּוטאט י. גרינבוים, פייערט דעם 17. נאוועמבער דעם 30 יעהריגען יובילעאום פון איהר עקזיסטענץ.

צוליב דעם ארדענס־איין היינט די פערוואלטונג פון דער ביבליאטעק — א ביבליאטעקען וואך בעת וועלכען עס וועלען פאר[illegible] פון אנגעזעהענע געזעלש[illegible] עס וועט אויך ארויס[illegible] ווערען א איינמאליגע יובילעאום [illegible].

צו דער חתונה פון אונזער[illegible]
ה׳ חיים יחיאל [illegible]בערג
מיט פרל מרים ד[illegible]צבערג
ווינשען א הערצליכען מזל־טוב, א גליקליכע צוקונפט און א לאנג־דויערנדעס צוזאמענלעבען
829 משה רובינשטיין און פרוי.

קומט און איבערציינגט אייך!
אלער ארט בימעס. פּאדראניעס, רעקורסען, אפּעלאציעס און אלע געריכטס־, פינאנס־, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא
„פּאלאניא״ אלעיא 1 מאי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער־אנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאן שווייצער
איבערזעצונגען: האנדעלס און פּריוואט־קארעספּאנדענץ, קאנטראקטען. פּראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען.
מיטגלידער פון פּראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25%. ביליגער.

אונזער הארציגסטען מזל־טוב
און גרינגע ערציהונג
ווינשען מיר
ה׳ הערצהע סענדראוויטש און פרוי
צום געבורט פון זייער
זוהן
חיים ראזענבלום, פרוי און זון.

וויכטיג פאר די ה״ה פאבריקאנטען!
„REKORD“ די איבעראל בעוואוסטע שטיסערייע
Wł. L. TALER, GŁÓWNA 36, telefon 50-42
איהרט אויס אלערליי ארבייטען און רעפּאראטורען אויפ׳ן ארט פון צו יעדער צייט. קאנקורענץ־פרייזען 1248

med. Dr. P. MARKOWICZ
פון פּאריז צוריקגעקעהרט.
נעמט אן אין מעדיצינישע־קאסמעטישען קאבינעט פּעטריקויער 124 פון 3 ביז 7, הויט־ און האר־קראנקהייטען, בעזייטיגונג פון געזיכטס־דעפעקטען, בילדונג פון די געזיכטס־ליניעס, נייעסטע הייל־מעטאדען, מאסאזשען, עלעקטראטעראפּיע.

יושר
אין די טרערען פון אַ קאָזאַק הנגזל.

עס געהען אַרום נעבעך די רעכטע סיים-פּאַרטייען, די, וואָס זענען געוואוינט געוואָרען צו דריקען און צו שטיקען אונז לשם שמים, ד. ה. צוליב דעם „ליבען גאָט און דעם זיסען פאָטערלאַנד“, און וויינען מיט ביטערע טרערען אַזוי, אַז עס פּעריקוטשעט פשוט פאַר'ן הארצען: „סטייטש! כליפּען זיי נעבעך, די קאָנסטיטוציע, אונזער הייליגע, אונזער אָרימע קאָנסטיטוציע! מען טרעט זי מיט די פיס! מען מאַכט חוזק פון איהר! מיר זענען דאָך אַ רעכטליכע מלוכה! וואָס הערשט ביי אונז: דאָס רעכט, דער יושר, אָדער דער גראָבער, דער אָפּשטויסענדיגער, דער פערפלוכטער כח?!“...

אָט די דאָזיגע הערען, וועמענס „פּאַטריאָטיזם“ האָט געשטרעבט נישט אַזוי צום אויפבויען פּוילען, ווי חרוב צו מאַכען יודען, וועמענס קולטורעלע אַרבייט איז בעשטאַנען נישט אַזוי אין דעם בעלייכטען די מוחות פון דעם גרעסטען רוב פּאָליאַקען, ווי אין דעם פערפינסטערען דאָס ליכט פון די מעוט-פעלקער, און קודם-כל אין דער צוואַנגס-אַסימילאַציע פון יודען,— אָט די דאָזיגע הערען זינגען איצטער לויב-געזאַנגען דעם רעכט, דעם יושר, דער מאָראַל.

וואו אָבער איז געווען די „אכטונג צום רעכט“ און די ליבע צום יושר ביי די דאָזיגע הערען, בשעת זיי האָבען געריסען די פעל פון יודען, אויפמאַהנענדיג ביי זיי כמעט 40 פּראָצ. שטייער און אָפּנעהמענדיג ביי זיי דעם מלוכה-שאַפטליכען קרעדיט?

וואו איז געווען זייער — זיי איצטער אַזוי טייער געוואָרענע — קאָנסטיטוציע, בשעת מען האָט יודישע אַרבייטער אַרויסגעוואָרפען פון די מלוכה-מאָנאָפּאָלען דערצו נאָך על פי רוב אָן אַן'ענטשעדיגונג?

וואו איז געווען זייער קאָנסטיטוציע, בשעת מען האָט פון איין זייט אָנגעשטרענגט אַלע כוחות, כדי נישט צוצולאָזען יודען צו דער פּראָפעסיאָנעלער בילדונג, און פון דער אַנדער זייט געוואָלט דורכשטופּען דורכן סיים דעם בעריהמטען „צעכען-געזעץ“, וועלכער האָט בעדאַרפט אַרויסרייסען דעם לעצטען ביסען ברויט ביי דעם יודישען בעל מלאכה.

וואו איז געווען די קאָנסטיטוציע פון די דאָזיגע הערען, בשעת מען האָט די יודישע פאָלקס-שול געטראָטען מיט די פיס, נישט געבענדיג איהר קיין רעכט און קיין אויפהאַלטען, בשעת מען האָט אין די מלוכה'שאַפטליכע מיטעל- און הויכשולען איינגעפיהרט דעם „נומערוס קלאַוזוס“?

ביי דער נידריגער מאָראַלישער קולטור אין מזרח זענען דערווייל די שוואַכע דער עיקר די טרעגער און שיצער פון רעכט און מאָראַל! און ווייל די יודען זענען אומעטום אַ שוואַכער מיעוט, דעריבער איז קיין וואונדער נישט, וואָס זיי, די, וואָס זענען מקדמונים אָן געשטאַנען פאַר'ן יושר, שטייען אומעטום אין דער וועלט אין דער ערשטער שורה פון די שיצער פון יושר אין אַלע פאָרמען פון לעבען. דערין ליגט דער טראַגיזם און די גרויסקייט נישט נאָר פון דעם יודישען עבר, נאָר אויך, אפשר נאָך אין אַ גרעסערער מאָס, פון דעם יודישען הווה!..

און, ווייל מיר, יודען, קענען שוין די דאָזיגע לידעלע אויסוועניק, ריהרען אונז די אַלערליי טרעהרען פון דעם אָדער יענעם קאָזאַק הנגזל גאָרנישט. מיר שמייכלען אונטער און טרייסטען זיי: „בערוהיגט זיך! פאַלט ביי זיך נישט אַראָפּ! אַ גאָט איז דאָ; איהר וועט ווידער שטעלען זיך ביים רודער און פיהרען דעם מלוכה-שיף נישט נאָך דעם קאָמפּאַס פון דער קאָנסטיטוציע, אַזוי ווי אייער האַרץ גלוסט...

דעריבער זיצען מיר רוהיג, וויסענדיג, אַז דעם יושר אין אַ גרויסער מאָס וועט פאַר אונז אין פּוילען אפשר קיין רעגירונג נישט איינפיהרען!.. ווען מיר דערלעבען צו זעהען אַ פערגרינגערונג אויף דעם עקאָנאָמישען אָדער קולטורעלען געביט מצד דער איצטיגער רעגירונג, וואָס רעדט וועגען „מאָראַלישע סאַנאַציע“? צוגעזאָגט דאָס האָט מען אונז אפילו; אָבער — וועט דאָס מקוים ווערען? לאָמיר נאָך אַ ביסעלע אָבוואַרטען, איידער מיר זאָגען זיך אָב אינגאַנצען פון יעטוועדער האָפענונג.

דעפּ. ד״ר יעקב וויגאָדזקי.

מתים פאַר די אוניווערזיטעטע.
ווי אַזוי מ'וויל די פראַגע געלעזט ווערען.

אין „ווילנער טאָג“ נעהמט אַ וואָרט וועגען דער ברענענדיגער אַקטועלער פראַגע פון צושטעלען יודישע מתים פאַר די אוניווערזיטעטס-פּראָזעקטאָריום דער בעקאַנטער געזעלשאַפטליכער טוער, רעדאַקטאָר פון זשורנאַל „פאָלקסגעזונד“ ד״ר צ. שאַבאַד. ער שרייבט:

צו גרויס שאַנד איז פערשאַרפט געוואָרען די פראַגע וועגען אויסשטעלען „יודישע“ מתים פאַר די פּראָזעקטאָריומס פון די אוניווערזיטעטען אין וואַרשע, ווילנע און אַנדערע שטעט פון פּוילען. אַ שאַנד איז דאָס דעריבער, ווייל אין קולטורעלע לענדער דאַרף אַזאַ פראַגע גאָרנישט אויפגעוועקט ווערען, און אויף קיין מאָל נישט ווערען אַן'ענין פון אַ נאַציאָנאַלען קאַמף.

די מעדיצין איז הויפּטזאַך נישט נאָר אַלס וויסענשאַפט, נאָר אויך אין איהר פּראַקטישער אָנווענדונג. אַלע דערגרייכונגען אין דער מעדיצין זענען פאַר'ן מענשען; אַלץ געהט פאַר דער מענשהייט. און אַלץ, וואָס פיהרט צום פערפולקומען די מעדיצין, אַלץ, וואָס העלפט צו געפינען נייע וועגען און נייע הייל-מעטאָדען, דאַרף בעגריסט ווערען און אָנערקענט ווערען פון אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

איינע פון די אונבעדינגסטע מעטאָדען צו לערנען מעדיצין און זי צו פערפולקומען, איז די אַרבייט אויף מתים. וואָלט נישט געווען די דאָזיגע מעגליכקייט, וואָלט די מעדיצין קיינמאָל נישט דערגאַנגען צו דער הויך, וועלכע זי פערנעמט איצטער און וואָלט געבליבען אויף דער מדרגה, אויף וועלכער זי איז געשטאַנען מיט טויזענד יאָהר צוריק. קיין שום מניעות נישט נאַציאָנאַלע נישט רעליגיעזע טאָרען דאָ דערביי נישט זיין.

אין בעקומען די נויטיגע צאָהל מתים אַלס מאַטעריאַל פאַר וויסענשאַפטליכע און פּעדאַגאָגיש-מעדיצינישע צוועקען זענען פעראינטערעסירט סיי די אוניווערזיטעטען, סיי די מלוכות און די גאַנצע מענשהייט. דעריבער איז אומעטום אָנגענומען אַ געזעץ, אַז יעטוועדער מענש, וואָס שטאַרבט אָהן קרובים, גייט איבער אין רשות פון פּראָזעקטאָריום.

קיין שום בעליידיגונג פאַר'ן מת איז דאָ נישט. אַ מת איז אַ כלי אָהן אַ אינהאַלט, אַ קערפּער אָהן אַ גייסט. אויב דער געזעץ איז נישט חל אויף אַלע מתים, איז דאָס פשוט צוליב אַכטונג פאַר דעם געפיהל פון די לעבעדיגע, בעת זיי פערליערען אַ נאָהענטען מענשען. אבער וואָלט דאָס געווען אויך נישט נויטיג, ווייל אַזוי פיל מתים, וויפיל ס'שטאַרבען מענשען, ברויכען די פּראָזעקטאָריומס נישט.

דאָס אַלמעטען, אפילו דאָס פּראָפּאַרירען אַ מת, איז אויך נישט קיין בעליידיגונג. גרויסע מענשען פלעגט מען אַמאָל און אויך איצט נאָכ'ן טויט פּראָפּאַרירען און באַלזאַמירען. דאָס פּראָפּאַרירען מענשען, וואָס זענען געשטאָרבען אין די שפּיטעלער און קליניקעס, ברענגט דער וויסענשאַפט — דאָס הייסט דער מענשהייט — די גרעסטע נוצען. נאָר דורכדעם האָט די מעדיצין זיך אויסגעלערנט צו דערקענען קראַנקהייט און זיי צו היילען.

די וויסענשאַפט, אויך די מעדיצין, איז נישט נאַציאָנאַל און נאַציאָנאַליסטיש אודאי נישט. דייטשען, פּאָליאַקען, יודען א״א לערנען מעדיצין נישט נאָר צו היילען בלויז דייטשען, פּאָליאַקען אָדער יודען. מיט די ערפינדונגען פון דעם דייטש קאָך, פון דעם יודען ערליך אָדער פון דער פּוילישער פרוי קיורי-סקלאָדאָווסקא בענוצען זיך אַלע נאַציאָנאַליטעטען; זיי געהערען צו דער גאַנצער מענשהייט.

ס'טאָר נישט זיין קיין אונטערשיד צווישען די תלמידים פון די אוניווערזיטעטען אין איין און דעם זעלבען לאַנד און נאָך וועניגער קען עס זיין צווישען די מתים פון פּראָזעקטאָריום. וועמענס פערדרייטען קאָפּ איז דאָס איינגעפאַלען צו קוקען, צי די מתים אין פּראָזעקטאָריום זענען געמ'לט, צי נישט? וועמענס בייזע האַנט האָט עס געוואָרפען אַ פונק פון חשד גראָד דאָרטען, וואו אַלע קליינליכע מענשליכע געפיהלען — דוכט זיך דאַרפען אָפּטרעטען פאַר דעם הויכען געדאַנק — שלום צווישען לעבען און טויט?

אָבער דער פונק איז געוואָרפען געוואָרען, און ער קען זיך פערוואַנדלען אין אַ פלאַקער פון שנאה, אַ פלאַקער, וואָס לאָזט פון זיך זעהר אַן'אונאַנגענעהמען דומפּיגען גערוך. און וואָס וועט די שולדיגע קיין כבוד נישט פערשאַפען.

ס'איז דעריבער דער חוב פון דער עהרליכער פּרעסע, דער חוב פון די מענשען פון וויסענשאַפט, דער חוב פון די אָנפיהרער פון דער געזעלשאַפט איינמאָל פאַר אַלע מאָל צו מאַכען אַ סוף פון דער שענדליכער אַגיטאַציע! נישט דורך מיטינגען, נישט דורך אויפהעצען די יונגע כוחות, און אויך נישט דורך דעם מיטעלאַלטערישען אַריינמישען זיך פון דער רעליגיע אין ענינים, וואָס איהר געהערען נישט, קען געלעזט ווערען די פראַגע וועגען מתים פאַר'ן פּראָזעקטאָריום.

ס'איז פערהאַן אַ געזעץ, אַז יעטוועדער מת — צי אַ קריסטליכער, צי אַ יודישער — פון אַ מענשען אָהן קרובים געהערט דעם פּראָזעקטאָריום, און ער מוז און דאַרף דורכגעפיהרט ווערען! קיין שום רעליגיעזע געזעלשאַפטען האָבען דאָ קיין דעה נישט.

אָבער דער פּראָזעקטאָריום מוז געעפענט ווערען, און קיין שום זעלבסטשטענדיגע האַנדלונגען מצד די סטודענטען טאָרען נישט דערלאָזען ווערען. אַן'אונטערשיידענער בעשלוס אין דער ריכטונג מצד די פּראָפעסאָרען, מצד דעם אוניווערזיטעטישען סענאַט, וואָלט געוויס בערוהיגט די געמיטער און געמאַכט די בעסטע ווירקונג.

אָבער צום בעדויערען — ווייזט אויס — האַלט די אוניווערזיטעטס-מאַכט דאָס נישט פאַר נויטיג צו טון און לאָזט די זאַך געהן גאָר אויף אַ געפערליכען וועג. זי האָט דערלויבט צוזאַמענצורופען אין ווילנע אַ מיטינג פון דער פּוילישער עקסטרעמיסטישער יוגענד אין די ווענד פון אוניווערזיטעט. אין זאַל סניאַדעצקי אין זאַל, וואָס טראָגט דעם נאָמען פון דעם בעריהמטען פּוילישען געלעהרטען מכוח דעם מתים-ענין.

ביז ס'איז נאָך נישט שפּעט, ווענד איך זיך צו דער איצטער אוניווערזיטעטס-מאַכט, נישט צו דערלאָזען דעם מיטינג, וואָס קען ברענגען דעם אוניווערזיטעט דעם גרעסטען מאָראַלישען שאָדען, זאָל די אוניווערזיטעטס-מאַכט עפענען דעם פּראָזעקטאָריום פאַר אַלע סטודענטען און מיט איהר אויטאָריטעט און ענטשיידענקייט נישט דערלאָזען קיין שום עקסצעסען בנוגע די יודישע סטודענטען.

אין דער זעלבער צייט ווענד איך זיך צו דער יודישער געזעלשאַפט, זי זאָל אויפ'ן שאַרפסטען אופן פּראָטעסטירען געגען דעם ראַבינאַט און די רעליגיעזע חברות, וואָס מישען זיך אַריין אין די ענינים, וואָס האָבען צו זיי קיין שייכות נישט.

איך ווענד זיך צו אַלע קאָלעגען פון די יודישע שפּיטעלער אין וואַרשע און אין דער פּראָווינץ, קיין שום אַכט נישט צו געבען אויף דעם פערבאָט פון די רבנים און יעטוועדער מת — לויט געזעץ — וואָס האָט נישט קיין נאָהענטע קרובים, אַוועקשיקען אין ווילנער אָדער וואַרשעווער פּראָזעקטאָריום.

די אינטערעסען פון דער וויסענשאַפט און פון די לעבעדיגע מענשען שטעהען פאַר אונז העכער ווי די מעטאַפיזישע אָפּגעלעבטע טרוקענע דינים. דער שבת איז פאַר'ן מענשען, נישט דער מענש פאַר'ן שבת!

דר. צ. שאַבאַד

פון אָרימען געטאָ צו דער קייזערליכער אָפּערע.
דאָס לעבען פון וועלט-בעריהמטען זינגער יוסף שוואַרץ.

פון ריגע איז אָנגעקומען די ידיעה, אַז אין עלטער פון 46 יאָהר איז דאָרט געשטאָרבען דער וועלט-בעריהמטער יודישער אָפּערן-זינגער יוסף שוואַרץ.

*

צווישען די אָרימע הייזער אין ריגע אויף מאָסקווער פאָרשטאָט, אויף „ראָמאַנאָווקע“ — דער עכט-יודישער ריגער קוואַרטאַל — שטעהט נאָך ביז היינטיגען טאָג אַ אָרים פער'חושכ'ש הייזעל, וואו אין דעם טאָג פון שמחת-תורה פון יאָהר 1880 האָט דערזעהען גאָט'ס ליכט דער וועלט-בעריהמטער זינגער יוסף שוואַרץ.

יוסף'ס פאָטער איז געווען אַן'אָרימער שניידער און דער קליינער יאָסעלע האָט פערבראַכט זיין קינדהייט אין אָרימקייט און נויט. אַ חוץ יאָסעלען, דער עלטסטער זוהן אין דער פאַמיליע, האָט דער פאָטער יעקב געהאַט נאָך 8 קינדער, און שוין גאָר פריה האָט דער יונגער יאָסעלע מיטגעהאָלפען זיין פאָטער טראָגען דעם יאָך פון דער ביטערער פרנסה.

צו 8 יאָהר איז יוסף אָנגעקומען אַלס כאָר-יונגעל צום חזן ראַזאָווסקי און באַלד בעצויבערט אַלע בעזוכער פון דער שול מיט זיין זאַפטיגער, רייצענדער אַלט-שטים.

דער אָרימער יונגעל האָט געמאַכט גרויסע פאָרטשריט. ווען יוסף שוואַרץ איז אַלט געוואָרען 15 יאָהר האָבען איהם גוטע פריינד אָפּגעשיקט שטודירען געזאַנג קיין בערלין. דאָרטען איז ער אָנגעקומען אין דער בעריהמטער „סטערנשער קאָנסערוואַטאָריע“ וואו ער האָט גלענצענד פערוואונדערט מיט די ריזיגע ערפאָלגען אויפ'ן געזאַנג-געביט. אָבער לאַנג איז איהם אין דער קאָנסערוואַטאָריע נישט בעשערט געווען צו זיין.

צו 18 יאָהר הויבט זיך אָן זיין גרויסע קאַריערע.

יוסף שוואַרץ איז אָנגעקומען אַלס אָפּערן-זינגער אין ריגער דייטשער אָפּערע, וועלכע האָט צו יענער צייט פערנומען אַ זעהר בכבוד'דיגען אָרט אין דער מוזיקאַלישער וועלט, און נישט געקוקט אויף דעם, וואָס „קיין נביא ווערט נישט אָנערקענט אין זיין היימאַט-לאַנד“, האָט יוסף שוואַרץ געהאַט דאָ דעם גרעסטען ערפאָלג, וואָס איז ווען נישט איז אויסגעפאַלען אויפ'ן גורל פון אַן'אָפּערן-זינגער. צו יענער צייט האָט ער געוואונען די ברייטע סימפּאַטיע פון אַלע קונסט-פריינד און האָט בעקומען איינלאַדונגען פון די גרעסטע טעאַטערן אין דער וועלט.

אין יענער צייט האָט ער אויך בעקומען אַן'אָנבאָט אַרויסצוטרעטען אין דער מאַריאַנסקער אָפּערע אין פּעטערבורג. ער איז דאָרטען אויסגעטראָטען אין „דעמאָן“ און האָט אַזוי אויסגענומען, אַז די דירעקציע האָט איהם אָנגעבאָטען צו שליסען אַ קאָנטראַקט אויף די בעסטע בעדינגונגען, נאָר איין זאַך האָט מען פערלאַנגט פון איהם ער זאָל זיך שמד'ן... שוואַרץ האָט מיט פעראַכטונג אָפּגעוואָרפען דעם דאָזיגען פאָרשלאָג און געבליבען ווייטער אין דער ריגער דייטשער אָפּערע.

אין גיכען האָט ער בעקומען אַן'איינלאַדונג פון דער ווינער פאָלקס-אָפּערע און האָט אונטערגעשריבען אַ קאָנטראַקט מיט איהר אויף 5 יאָהר צייט. זיין נאָמען אַלס אָפּער-זינגער איז געשטיגען לעגענדאַר און שוין אין 2 יאָהר אַרום האָט דער דירעקטאָר פון „ווינער הויף-אָפּערע“. דער בעריהמטער קאָמפּאָזיטאָר מאַלער איהם אָנגאַזשירט אין זיין טעאַטער.

זייענדיג אין ווין איז ער פון צייט צו צייט געפאָהרען קיין בערלין אויף גאַסטראָלען, און בערלין האָט אָנגעהויבען מקנא צו זיין די ווינער, וואָס זיי האָבען ביי זיך אַזאַ אוצר.

צו יענער צייט האָט שוואַרץ אויך בעקומען אַן'אָנגאַזשעמענט אויף 10 יאָהר אין דער דרעזדענער „קעניגליכער אָפּערע“ אָבער אויך דאָ האָט מען פון איהם פערלאַנגט פונקט ווי אין פּעטערבורג, ער זאָל ווערען אויס יוד. יוסף האָט צום צווייטען מאָל מיט פעראַכטונג אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאָג.

און בעוויזען, אַז זייענדיג אַ גרויסער קינסטלער, קען מען אויך אַלס יוד, זיך דורכשלאָגען אַ וועג צו רוהם און אָנערקענונג נישט פערפענדיג דערביי דעם יודישען גלויבען און פאָלק...

ווען דער זינגער איז אַלט געווען 28 יאָהר, האָט ער בעקומען אַן'איינלאַדונג פון דייטשען קיסר ווילהעלם, וועלכער איז געווען בעריהמט אַלס גרויסער קונסט-פריינד, אַרויסצוטרעטען אין דער קיסר'ליכער אָפּערע אין בערלין.

דער דאָזיגער אָנגאַזשעמענט איז געווען דער בכבוד'יגסטער, וואָס אַן'אָפּערן-זינגער האָט זיך נאָר געקענט פאָרשטעלען און שוואַרץ האָט, פערשטעהט זיך, איהם אָנגענומען.

פון דעמאָלט אָן איז ער פערבליבען דער סאָליסט פון בערלינער מלוכה-אָפּערע און איז געווען איינער פון די גרעסטע און בעריהמטסטע קינסטלער אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ.

אין יאָהר 1921 האָט ער חתונה געהאַט מיט דער בעריהמטער אַמעריקאַנער פילאַנטראָפּין און קונסט-פערעהרערין קלאַראַ טילקען און איז אַזוי-אַרום געוואָרען אַן'איינהאָבער פון מיליאָנען-קאַפּיטאַל און פון אַ קיסערליכער ווילע אין באַדען-באַדען.

שוואַרץ איז געווען בעריהמט און בעליבט אין דער גאַנצער וועלט. זיין יעדע אַרויסטרעטונג אין די גרעסטע וועלט-צענטרען האָבען אַרויסגערופען די בעגייסטערטע אָנערקענונג. נישט געקוקט אויף דעם פלעגט דער וועלט-בעריהמטער קינסטלער נישט פערגעסען זיין געבורטס-אָרט און פון צייט צו צייט האָבען זיינע מיטבירגער געהאַט די מעגליכקייט איהם צו הערען און איהם צו בעוואונדערען.

אָט דאָס איז אין קורצען די קאַריערע פון אַ ריגער אָרימען יונגעל, וועלכער האָט אָנגעהויבען זיין וועג אַלס זינגער אין כאָר און וואָס האָט דערגרייכט די העכסטע אָנערקענונג און פּאָפּולאַריטעט פון איינעם פון די גרעסטע געזאַנג-קינסטלער אין אונזער צייט.

דאס לאדזער לעבען

ניער פאלקסבלאט
15. נאוועמבער 1926

15
מאנטאג
ט
כסלו תרפ"ז

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.13
זון-אונטערגאנג 4,27
לענג פון טאג. 11

קאנטראל-פערזאמלונגען.

היינט, מאנטאג, דעם 15-טען נאוועמבער קומען פאר די קאנטראל-פערזאמלונגען פון די קאטעגאריעס C1 ,6 ,A פון די פערזאנען, וועלכע האבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאנטראל-פערזאמלונגען אין 1925

די קאנטראל-פערזאמלונגען וועלען פארקומען לויט'ן פאלגענדען סדר:

יאהרגאנג 1891.

(קאנסטאנטינער 81) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות U T

מאנטאג – Wh–Wa דינסטאג

יאהרגאנג 1892.

(קאנסטאנטינער 81) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות U T

מארגען די.סטאג – Wh-Wa

יאהרגאנג 1893

(לעשנא 9) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות Sy,So

מארגען דינסטאג – Szn-Sza

יאהרגאנג 1894.

(קאנסטאנטינער 62) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות Pz–Po

מארגען דינסטאג – Rn-Ra

יאהרגאנג 1898.

(סקלאדאווא 40) די, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן די אותיות Pz–Po

מארגען דינסטאג – Rn–Ra

צו די פערזאמלונגען דארף מען זיך מעלדען פונקט 9 א זייגער אינדערפריה פיטנעמענדיג מיט זיך דאס מיליטער-ביכעל מאביליזאציאנס-קארטע און אנדערע מיליטער-דאקומענטען. די, וועלכע וועלען זיך נישט שטעלען וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען.

רשימות פון די יאהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

(ט) אין דער שטאט איז אויסגעקלעבט געווארען פאלגענדע פעראדנונג:

אויפ'ן גרונד פון געזעץ פון 23. מאי 1924 ווערען דער אלגעמיינער פליכט פון מיליטער-דינסט, רוף איך אלע מענער, וועלכע זענען

געבוירען אין יאהר 1906

און אויך 1905 און 1904, וועלכע זענען נאך ביז איצט נישט אריינגעצויגען געווארען אין די פאבאר-רשימות, אדער זענען נאך נישט געשטאנען פאר דער פאבאר-קאמיסיע, אז זיי זאלען זיך פערזענליך מעלדען צו די רשימות אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציאישען ביורא אויף טראגוטא 10 אין די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאכמ. שבת – פון 8 ביז האלב 2.

מעלדען דארפען זיך:

(א) די, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון דער שטאט לאדז, אהן אונטערשיד, צו וועלכער גמינע זיי געהערען.

(ב) וועלכע האבען נישט קיין שטענדיגען וואוין-ארט אין לאנד, אבער זיי געפינען זיך צייטווייליג אין לאדז אין דער צייט, ווען עס דויערט דאס צושטעלען זיך, ד. ה. פון 16 נאוועמבער (ליסטאפאד) ביז'ן 31 דעצעמבער (גרודזשען);

(ג) וועלכע געפינען זיך צייטווייליג אין לאדז און קענען נישט צוליב פערשידענע סיבות, זיך צושטעלען אין דער גמינע, אין וועלכער זיי וואוינען.

צושטעלען דארף מען זיך אין פאלגענדען סדר:

יאהרגאנג 1906.

דעם 16. נאוועמבער, די, וועמענס פאמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אן מיט די אותיות A, Ba ביז Be

דעם 17. נאוועמבער B ביז'ן סוף C,

„ 19. „	D, E, Fa ביז Fe
„ 20. „	F ביז'ן סוף Ga ביז Ge
„ 22. „	Gi ביז Go
„ 23. „	G ביז'ן סוף Ha ביז He
„ 24. „	H ביז'ן סוף I, J
„ 25. „	Ka ביז Ke
„ 26. „	Ke ביז Ko
„ 27. „	K ביז'ן סוף
„ 29. „	L, Ł
„ 30. „	M
„ 2. דעצעמבער	N, O
„ 3. „	P
„ 4. „	R
„ 6. „	S, Ś
„ 7. „	Sch, Sz
„ 9. „	T, U
„ 10. „	V, Wa ביז We
„ 11. „	W ביז'ן סוף
„ 13. „	Z
„ 14. „	Z, Ż

יאהרגאנג 1905.

דעם 16, 17, 18 און 20. דעצעמבער (גרודזשיען) 1926.

יאהרגאנג 1904.

דעם 21, 22 און 23. דעצעמבער (גרודזשיען) 1926.

יעדער, וואס מעלדעט זיך, מוז זיין געמאלדען אין לאדז, מוז האבען א פערזענליכען דאקומענט מיט א פאטאגראפיע ארויסגעגעבען פון רעגירונגס-קאמיסאריאט אדער סטאראסטווע, אנ'אנדער דאקומענט, וואס בעשטעטיגט זיין אידענטישקייט; א רעגיסטראציע-צייגניש און א שול-דאקומענט. האנדווערקער מוזען אויסער דעם האבען א צעך-בעשייניגונג.

עס מוזען זיך אויך מעלדען די וועלכע קענען זיך נישט לעגיטימירען מיט א גילטיגען פאס פון אנ'אנדער מלוכה. עס מוזען זיך אויך מעלדען די בעזיצער פון „קארטי פאביטו", וועלכע האבען נישט קיין אויסלענדישען פאס.

פוילישע בירגער, וועלכע וואוינען אין אויסלאנד, דארפען זיך מעלדען צום ארטיגען פוילישען קאנסולאר-אמט.

בעמערקונג:

דאס מעלדען זיך פרייוויליג אין מיליטער, אדער דאס אויסדינען ביז דער פערעפענטליכונג פון דער פעראדנונג, בעפרייט נישט פון דער פליכט צו מעלדען זיך צו די רשימות.

פערזאנען, וועלכע בעהאלטען זיך אויס פון דער פליכט צו מעלדען זיך צו די רשימות, און די פערזאנען, וועלכע וועלען זיך נישט מעלדען צום טערמין, אהן דער געהעריגער מאטיווירונג, וועלען אויפ'ן אדמיניסטראטיווען וועג בעשטראפט ווערען מיט א שטראף ביז 500 זלאטעס אדער ביז 6 וואכען ארעסט, אדער מיטביידע שטראפען צוזאמען.

לאדז, דעם 1. נאוועמבער, 1926.

פרעזידענט פון דער שטאט לאדז
(–) ג. צינארסקי.

רעגירונגס-קאמיסאר
פון דער שטאט לאדז
(–) איזשיצקי.

לאדזער פ.פ.ס. וועגען דער איצטיגער לאגע און וועגען דער רעגירונג.

(ב) נעכטען איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון דער לאדזער פ.פ.ס. מיט א רעדע איז א רויסגעטראטען דער דעפוטאט זשעמיעניצקי, וועלכער האט ארום-גערעדט די איצטיגע לאגע אין לאנד און די שטעלונג פון פ.פ.ס. צו דער רעגירונג.

דער רעדנער האט אויך שארף קריטיקירט דעם איצטיגען פרעסע-געזעץ, וועלכער פערשליסט דאס מויל דער פרעסע און נעהמט אפ די מעגליכקייט צו רעאגירען אויף וועלכע ס'איז עוולות, וואס ווערען בעגאנגען געגען דער בעפעלקערונג.

דעפ. זשעמיעניצקי האט אויך אנגעוויזען, אז די רעגירונג קעמפט נישט מיט'ן יקרות און שוין איצט מוז מען אריינפיהרען תבואה פון אויסלאנד.

נאכדעם, ווי דער רעדנער האט דערצעהלט וועגען דעם ענין-מארטשעווסקי, איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, וועלכע איז איבערגעשיקט געווארען דער רעגירונג.

וועגען דעם איסור אויף ווארשאווער פלייש אין לאדז.

פרעסע-קאנפערענץ אין פלייש-ארבייטער-פעראיין.

(–) אין לאקאל פון פראפ. פליישער-ארבייטער-פעראיין (בזשעזינער 5) איז נעכטען אין אווענד פארגעקומען א פרעסע-קאנפערענץ, כדי צו אינפארמירען די עפענטליכע מיינונג אין דער פראגע, פארוואס דער פליישער-ארבייטער פעראיין איז נעגען ארגאנעטען דעם איסור אויפ'ן אריינפיהרען ווארשאווער פלייש.

די פארשטעהער פון די פליישער-ארבייטער האבען אנגעוויזען, אז דאס אריינפיהרען פלייש פון ווארשא איז בכלל נישט נויטיג, מחמת אין לאדז איז פארהאן גענוג פלייש און ס'וענען אפילו נישט פארהאן קיין בעלנים אויף אזוי פיל פלייש. די ארימע בעפעלקערונג האט נישט קיין געלד.

ווייטער האבען די פעראיין-פארשטעהער ערקלערט, אז דאס זיין געגען אריינפיהרען ווארשאווער פלייש איז אין דער ערשטער רייה דערפאר, וואס ס'איז פארהאן א מורא, אז צוליב'ן ווארשאווער פלייש וועלען 300 לאדזער פליישער-ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט ביי דער שחיטה פערלירען זייער פרנסה. מ'וועט אנגאנצען נישט דארפען קיין לאדזער פלייש און די הורמאוויקעס וועלען נישט שעכטען, מורא-האבענדיג, אז ס'וועט בלייבען.

נאך א קורצע מיינונגס-אויסטויש איז די קאנפערענץ געענדיגט געווארען.

א גרויזאמער מארד.

צוהאקט א מענשען אויף 4 שטיקער.

(–) צהערנעכטען ביינאכט איז אין דער קאלאניע בארלאזא קאנינער, קרייז ערמארדעט געווארען דער איינוואוינער פון דארף, דער 25-יעהריגער זיגמונט יאניאק.

יאניאק איז זייט א לענגערער צייט געשלאפען אין פערד-שטאל, ווייל עס האבען זיך געטראפען פאלען פון פערד-גנבות.

די קריטישע נאכט איז ער אויך אוועק שלאפען אין שטאל. ווען אין דער פריה איז יאניאק נישט ארויסגעקומען זענען זיי אריין אין שטאל און דערזעהען א שרעקליך בילד. אויפ'ן בעט איז געלעגען יאניאק א צושניטענער אויף 4 טיילען. יאניאק איז ערמארדעט געווארען מיט א האק. ס'איז אלארמירט געווארען די פאליציי, וועלכע זוכט די מערדער.

געכאפט דעם גנב.

די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען אין קוטנא און דעם גנב האט מען געכאפט אויפ'ן זגערזשער טראמוואי.

(בל) אויפ'ן זגערזשער טראמוואי האט מען נעכטען געקענט זעהען אזא סצענע: אנ'עלטערער יוד האט געהאלטען ביי די קלאפעס אנ'עלעגאנט געקליידעטען יונגערמאן, איהם געטרייסעלט פון אלע זייטען און געשריען: גנב, גיב אפ מיין געלד, איך וועל דיך נישט אפלאזען, גיב אפ מיין געלד.

דער יונגערמאן האט געמאכט א תמ'עוואטע מינע און געשטאמעלט:

— צי זענט איהר משוגע, צי חסר-דעה, וואס ווילט איהר פון מיר האבען?

דער יוד האט אבער זיך נישט בעלאזט פערטומלען, געהאלטען פעסט דעם בחור, ביז דער טראמוואי איז אנגעקומען קיין לאדז און דארט איז דער „אונשולדיגער בחור" איבערגעגעבען געווארען אין די הענד פון דער פאליציי, אין קאמיסאריאט איז דער ענין אינגאנצען קלאהר געווארען: דער עלטערער יוד הייסט מרדכי קרומהאלץ פון קוטנא. דער יונגערמאן שמואליק ראבינאוויטש אויך פון דארט. שמואליק איז א בעקאנטער גנב, וואס קומט גאנץ אפט אויף גאסטראלען קיין לאדז. פערגאנגענעם דאנערשטאג האט זיך ראבינאוויטש אריינבעקומען אין געוועלב פון מרדכי קרומהאלץ און פון דארט ארויסגע'גנב'עט 1500 זלאטיס אין מזומן. קרומהאלץ האט זיך משער געווען ווער ס'האט געקענט דאס שטיקעל ארבייט אדורכפיהרען און איז באלד אוועק קיין לאדז אויפזוכען דעם גנב, צום גליק האט ער איהם באלד געכאפט אויפ'ן זגערזשער טראמוואי. ביי ראבינאוויטש'ן האט מען נאך געפונען אנ'ערך 1,000 זלאטעס פון דעם גע'גנב'עטען געלד. ראבינאוויטש איז אפגעשיקט געווארען מיט'ן עטאפ קיין קוטנא.

היט זיך:

פאר א בעקאנטשאפט אין פארק.

(ל) פרידריך זשענטאלאק איז געקומען קיין לאדז ערלעדיגען פערשידענע ענינים. פון דער באהן איז זש. אוועק דורכ'ן פאניאטאווסקי פארק צום טראמוואי נומער 6. אין פארק האט ער אבער געשלאסען בעקאנטשאפט מיט א פריילין, מיט וועלכער ער האט גוט פערברענגט אין א געמיטליכען שמועס וועגען קונסט, ביכער א. א. וו.

זשענטאלאק האט אין א געוויסען מאמענט איבערגעבעטען זיין סימפאטישע בגזעלשאפטלייטערין און איז געגאנגען קויפען פאפיראסען, ווען ער איז צוריקגעקומען האט שוין נישט געטראפען נישט קיין פריילין און אויך נישט קיין וואליזע, אין וועלכער עס האבען זיך געפונען פערשידענע אנצוגען און וועש און אויך 300 זלאטעס געלד.

אוי דראשקאזשעס!

מען איז נישט זיכער צו פאהרען אויף א דראשקע מיט א פעקעל

(בל.) לעצטענס טרעפן אפט פאלען, וואס דראשקאזשעס פאהרען אוועק מיט'ן בגאזש, וואס די געסט לאזען אויף א ווייל אויף דער דראשקע.

נעכטען האט ווידער אזא פאל גצטראפען מיט'ן אזארקאווער איינוואוינער פאוולאק וועלכער האט געדונגען א דראשקע אויף עטליכע שעה און איז ארומגעפאהרען מאכען פערשידענע איינקויפען. ווען ה' פ. האט שוין געהאט א היבשע ביסעל סחורה אויף דער דראשקע און איז אריין ווידער אין א געוועלב, האט דער דראשקאזש געמאכט פליטה.

דער ה' פ. געדענקט אבער דעם נומער פון דער דראשקע און די פאליציי פערנעהמט זיך מיט'ן אויפזוכען דעם נישט-ערליכען דראשקאזש.

געשרעג

צוליב א שטיקעל פעררינסט.

(ק) אויפ'ן פעראן פון דער ווינער באהן האט נעכטען פאסירט פאלגענדער פאל, צוויי באהן-טרעגערס האבען געהאלטען איין וואליזקע און קיינער פון זיי האט זי גישט געוואלט אפלאזען.

דער פאסאזשיר צו וועמען די וואליזקע האט געהערט האט זיך גענומען זיין אייגענטום און איז אוועק, די טרעגערס האבען זיך אנגעהויבען שלאגען, בעת'ן געשלעג איז שווער פערוואונדעט געווארען דער באהן-טרעגער רוזקאווסקי. פאליציי האט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל.

3 חדשים טורמע

פאר א שווינדלערישע לאטערי

(בל) יאן ציבולסקי איז געווען אין א קריטישער מאטעריעלער לאגע, ער איז אבער געווען אנ'ענערגישער מענש און האט באלד געפונען א מיטעל, ווי צו שאפען חיונה, ער האט אפגעדרוקט עטליכע הונדערט בילעטען אויף א לאטעריע און האט זיי פערקויפט צו 3 זלאטיס א שטיק. די קויפער האבען געווארט אויף דער ציהונג און זיך נישט געקענט דערווארטען, זיי האבען דעריבער געמאלדען וועגען דעם דער פאליציי. ציבולסקי איז יעבט געשטאנען פאר'ן פרידענס-געריכט, וועלכע האט איהם פער'משפט אויף 3 חדשים ארעסט.

שטיצע פאר האנסטאנטינאוו.

נעכטען האט די קהלה-פערוואלטונג בעקומען צוגעשיקט פונ'ם ענגלישען הילפס-קאמיטעט א טשעק אויף 6 פונט מיט 15 שילינג פאר קאנסטאנטינאוו. פארשטעהער פון דער קאנסטאנטינאווער קהלה דארף זיך מיט א פאלמאכט ווענדען צום סעקרעטאר ה' נאדעל.

ספארט.

נעכטיגע מעטשען אין לאדז.

„טוריסטען" – „ה. ה. ס."
6 : 0 (0:3)
„ג. מ. ס." – „שמשון" 2 : 1
„ל. ק. ס. 3" – „פאנאן" 2:3
„הכח" – „ל. ה. ס." 7:0 (3:0)
„בר-כוכבא 2" – „הכח 2" 2:0

מעלדונג.

א גוטע בשורה פאר די לאדזער מנגנים.

נאך פיל בעמיהונג איז דאך געלונגען צו בעקומען דעם צוזאג פון שוין לאנג ערוואַרטעטען בערי̇המטען איצטיגען ווילנער שטאדט-חזן, העלדען-טענאר און פערנאמענאלער קאלאראטור-זינגער ה' משה קוסעוויצקי, וועלכער וועט דאווענען שבת, דעם 27-טען ד. ח. אין פילהארמאניע מיט'ן אנטייל פון א פערשטארקטען גוט איינשטודירטען כאר, אונטער דער לייטונג פון פאפולערען דיריגענט ה' ישראל רובין.

צוזאַמענפאָהר פון דראָגיסטען-פעראיין.

פייערונג פון 20 יוביליי פון פעראיין.

(–) נעכטען האָט דער היגער פעראיין פון אַפּטייק-סקלאַדעס-בעזיצער געפייערט דעם 20-יעהריגען יוביליי פון ענטשטעהען פון דערמאָנטען פעראיין. די פייערונג איז אויסגעפאַלען זעהר אימפּאָזאַנט.

11 אַ זייגער אין דערפריה האָבען זיך אין שעהן-דעקאָרירטען זאַל פון פעראיין פּיעטריקאָווער 69 פערזאַמעלט די מיטגלידער פון פעראיין און איינגעלאַדענע געסט, ס'זענען אַנוועזענד געווען דעלעגאַטען פון פּויזען, קאַליש, ראַדאָם און אַנדערע שטעדט, פאָרשטעהער פון דענטיסטען-פעראיין, סוחרים-פעראיין א. א.

ביי אַ געהויבענער שטימונג עפענט דער פעראיינס-פאָרזיצענדער ה' ליפּינסקי די פייערונג מיט אַ גרויסער רעדע, אין וועלכער ער בעגריסט די געסט, בעעהרט דעם אָנדענק פון די פערשטאָרבענע מיטגלידער און לעגט פאָר צו שיקען דעפּעשען צום מלוכה פּרעזידענט, מאַרשאַל פּילסודסקי, אינערן מיניסטער און האַנדעלס-מיניסטער. דער פאָרשלאַג ווערט אָנגענומען דורך אויפשטעהען פון די ערטער, בעת זיי, רעדע מאַכט דער פערזאַמעלטער עולם אָוואַציעס דעם אינספּעקטאָר וואַגנער, פאָרזיצענדער פון דראָגיסטען-ראַט אויערבאַך און די 2 יובילאַרען, וועלכע ווערען בעשאָנקען מיט עהרען-דיפּלאָמען פון פעראיין די ה"ה אָרנאָ דיטעל און יוליאַן פרידמאַן.

דאַן הויבט זיך אָן דער צוזאַמענפאָהר פון די דראָגיסטען-פעראיינען, אַלס פאָרזיצענדער ווערט געוועהלט דער ה' גלאַדיש פון פּויזען, דער פעראיינס-סעקרעטאָר ה' רעכטמאַן גיט דאַן אָפּ אַנ'אויספיהרליכען בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון לאָדזער פעראיין אין פערלויף פון די 20 יאָהר.

עס האַלטען דאַן בעגריסונגס-רעדעס: אויערבאַך פון דראָגיסטען-ראַט, מאַרשאַלקאָוויטש פון וואַרשאַווער-פעראיין, גלאַדיש פון פּויזנער פעראיין, שלינדענבוך פון די דראָגיסטען אָנגעשטעלטע. שריפטליכע און טעלעגראַפישע בעגריסונגען זענען אָנגעקומען כמעט פון אַלע שטעדט אין פּוילען און פון אַלע הורט-פירמעס, אויך פון די פעראיינען אין דער שווייץ און דייטשלאַנד. אַ בעזונדער גוטען איינדרוק מאַכט די בעגריסונג פון ה' הערמאַן לאַנדוי - פאָרשטעהער פון דער פירמע דראללע, וועלכע שפּענדעט 200 זלאָטיס אויף אַ הויבען צו אָרגאַניזירען אַ קאַסע פאַר אלמנות און יתומים ביים פעראיין.

בעזונדערס אימפּאָזאַנט איז אויסגעפאַלען דאָס איבערגעבען די עהרען-דיפּלאָמען די 2 פערדינסטפולע יובילאַרען די ה"ה אָרנאָ דיטעל און יוליאַן פרידמאַן, דעריבער האַלט אַ בעגייסטערטע רעדע ה' סט. היילבאָרן, די יובילאַטען זענען גערירהט פון די אָוואַציעס און דאַנקען די פערזאַמעלטע.

ה' היילבאָרן האַלט דאַן אַ רעפעראַט וועגען דעם האַנדעל אין פאַך, די איבעריגע רעדנער האָבען אָנגעוויזען, אַז ס'דאַרף אויסגעקעמפט ווערען, אַז די אַפּטייק-סקלאַדעס זאָל קענען פערקויפען הייל-מיטלען און פערשידענע מעדיצינען אין אָריגינעלער פערפּאַקונג.

אין אַ געהויבענער שטימונג געהט זיך דער עולם אַרום 4 אַ זייגער פונאַנדער און 8 אַ זייגער קומט ער זיך ווידער צוזאַמען אין ווייסען זאַל פון „מאָנטייפעל" וואו ס'איז פאָרגעקומען אַ פייערליכער באַנקעט פאַר די אָנטיילנעהמער אין צוזאַמענפאָהר און מיטגלידער פון דראָגיסטען-פעראיין.

פערזאַמלונג פון צווייטען הויז-בעזיצער-פעראיין.

נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס בעדנאַרסקי פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון'ם 2. הויז-בעזיצער-פעראיין אין לאָדז. אין פּרעזידיום זענען געווען די ה"ה אַבר. קאָהן, מאָריצי פּרוסאַק און י. קוואַשנער. די פערזאַמלונג האָט בעטראַכט אַ רייהע פראַגען. צווישען אַנד. די שטעלונג צו די אָפּצאָהלען וועגען די 10 פּראָצ. פון די חובות פאַר דער קרעדיט-געזעלשאַפט. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט, וועלכע קומט פאָר דעם 17. ה. ח. צו פערטרעטען דעם שטאַנד-פּונקט, אַז אויך די 10 פּראָצענט זאָלען קענען געדעקט ווערען מיט פאַנדבריף.

ווייטער איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען ענדערען דעם סטאַטוט פון פעראיין. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען איבערצופענדערען דעם לאָדזער פעראיין אויף „צענטראַלען הויז-בעזיצער-פעראיין פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע". דער פעראיין וועט קענען עפענען סעקרעטאַריאַטען צווייגפונקט-פיליעס אין אַלע שטעט און שטעטלעך פון דער וואָיעוואָדזטווע.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ געגענזייטיגע פערזיכערונגס-קאַסע אויפ'ן פאַל פון טויט. די קאַסע ווערט איינגעאָרדענט אויפ'ן מוסטער פון אַזעלכע קאַסעס, וואָס עקזיסטירען ביי דער דאָקטוירים-קאַמער און ביים היגען טעכניקער-פעראיין, ביי אַ טויטפאַל פון אַ מיטגליד וועט יעדער מיטגליד דאַרפען איינצאָהלען 20 זל. אַזוי, אַז דעם געשטאָרבענעם'ס פאַמיליע וועט בעקומען פון 10 ביז 20 טויזענד זל.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען ביים פעראיין אַ סעקציע פון הייזער-אייגענטימער אין אויסלאַנד, ספּעציעל אין דייטשלאַנד. די סעקציע וועט זיך פערנעהמען מיט שיצען די רעכט פון דאָזיגען אייגענטימער.

דער ניי אָנגענומענער סטאַטוט האָט אַ וויכטיגע בעדייטונג סיי אָרגאַניזאַציאָנעל סיי פּאָליטיש. אין וואַרשע האָט זיך איצט געגרינדעט אַ צענטראַלער הויז-בעזיצער-פעראיין פאַר גאַנץ פּוילען, וואָס שטעהט אונטער דער השפעה פון די מאָנאַרכיסטען (דובאַנאָוויטשעס גרופּע). דער דאָזיגער פעראיין זאָל אונטער דער ווירטשאַפטליכער פאָהן אויסנוצען די אָרגאַניזאַציע פאַר פּאָליטישער טעטיגקייט בעת די וואַהלען.

די אָרגאַניזאַציע פון דעם צענטראַלען הויז-בעזיצער-פעראיין פאַר דער וואָיעוואָדזטווע וועט שאַפען די מעגליכקייט פון אַ געגען-ווירקונג פון די מינדערהייטען, ספּעציעל אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, ווי דער רוב הויז-בעזיצער בילדען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען דייטשען און יודען.

בעסער דער טויט

איידער צוריקגעהען אין אויסבעסערונגס הויז.

( ) נעכטען אין אָוונד האָט אַ פּאָליציאַנט פון 3-טען בעצירק אַרעסטירט אויף זגערזשער גאַס אַ פערדעכטיגען יונגעל, וועלכען ער האָט געבראַכט אין קאָמיסאַריאַט.

דאָס יונגעל האָט אין אָנהויב נישט געוואָלט אויסזאָגען ווי ער הייסט, אָבער שפּעטער האָט ער ערקלעהרט איך הייס יוזעף לאַטושינסקי, 14 יאָהר אַלט, מ'האָט מיך אָפּגעשיקט אין אויסבעסערונגס-הויז. איך האָב אָבער דאָרט נישט געקענט אויסהאַלטען און כ'בין פון דאָרט אַנטלאָפען.

כ'בעט אייך שיקט מיך נישט צוריק דאָרט אַהין, ווייל איך וועל נישט מעהר אויסהאַלטען האָט דאָס יונגעל געוויינט.

צוליב דעם וואָס מ'האָט נישט אויפ'ן אָרט געקענט פעסטשטעלען די ריכטיגקייט פון דעם יונגעלס ערקלעהרונגען, האָט מען איהם דערווייל פערשלאָסען אין אַרעסט.

נאָך עטליכע שעה האָט זיך דערהערט פון אַרעסטאַנטען צימער אַ קרעכצען, ווען מ'האָט געעפענט די טיר האָט מען געזעהען ליגען דאָס יונגעל אָהן בעוואוסטזיין אויף דער ערד, דער אַרויסגערופענער דאָקטאָר פון פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס יונגעל האָט זיך פערסמט מיט יאָדינע.

נאָכ'ן אָדורכשווענקען דעם מאַגען פון דעם זעלבסטמערדער איז ער איבערגעלאָזען געוואָרען אויפ'ן אָרט.

איבער פעלדער און איבער פלויטען

יאָגען זיך פּאָליציאַנטען נאָך גנבים און כאַפּען נאָר איין גנב מיט דער גנבה אין זאַק.

(ל) פריימאָג ביינאַכט האָבען פּאָליציאַנטען בעמערקט אויף סיעבושינסקא גאַס 2 אומבעקאַנטע פערזאָנען, וועלכע האָבען געטראָגען שווערע זעק אויף די פּלייצעס. די אומבעקאַנטע, דערזעהענדיג די פּאָליציאַנטען האָבען זיי זיך געלאָזט לויפען אויף פעלדער און איבער פלויטען, די פּאָליציאַנטען זענען נישט אָפּגעשטאַנען און האָבען נאָכגעיאָגט די „אַק-אַבאַטען", פון וועלכע איינער איז מיד געוואָרען און געבליבען ליגען קוים אַ לעבעדיגער, ער איז אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט'ן זאַק, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען וועש און גאַרדעראָבע אויף אַ סומע פון 700 זלאָטיס.

דער בעל-דבר האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַלס דער גוט-בעקאַנטער גנב דער 28 יעהריגער מ. נעצקי.

זי האָט זיך אויסגעקליבען אַ „פאַך"

אַנדערע פאַכען האָבען איהר נישט געשמעקט און צו גנבה האָט זי קיין גליק נישט געהאַט.

(פל.) העלענאַ אַמשראַק פון קאַליש, האָט זיך בעזעצט אין לאָדז און האָט געהאַט פערשידענע פאַכען, זי איז געווען אַ קעלנערקע, אַ „פאַקאָיובקע" אַ ביאַנקע און צום סוף אַ דינסט. די אַלע פאַכען זענען אָבער איהר נישט געפעלען געוואָרען און זי האָט זיך דעצידירט אויף אַ גנבה.

פערגאַנגענעם האָט העלענאַ בע'גנב'עט איהרע ווייכע בעלי-הבתים קילבער קאַמיענאַ 10, אויף 50 דאָלאַר און דערנאָך האָט זי געבעטען מ'זאָל זי בעפרייען פון איהר דינסט.

דאָס האָט זיך אויסגעוויזען שטאַרק פערדעכטיגט און ה' קילבער האָט גערופען פּאָליציי, די רעוויזיע אין קאָפערטעל פון דער דינסט האָט געגעבען סענסאַציאָנעלע רעזולטאַטען, נישט נאָר די 50 דאָלאַר זענען געפונען געוואָרען נאָר אויך פערשידענע זאַכען, וואָס געהערען צו קילבערן.

קיין קויהל'ען האָט ער נישט

נאָר אַ פוס האָט ער יאָ צובראָכען.

(בל) אַדאָלף ציגעל פון רייטער 12, איז אַ גאַנצען טאָג אַרומגעלאָפען זוכענדיג אַ ביסעל קויהלען, דאָס איז געווען אַ שווערע הלכה. ערשט אין אָוונד איז ציגעל אָנגעקומען אין דער רייהע פון קויהלען-לאַגער אויף סקלאַדאָוואַ 27 און שוין געווען אַ גליקליכער, אַז ער וועט אַהיימפיהרען אַ ביסעל קויהלען, ציגעל, הגם אַנ'אינטעליגענט, איז אַליין אַרויסגעקראָכען אויף דער פוהר און זיך אָנגעהויבען אַריינשיטען קויהלען אין זאַק, דאָס איז נישט געפעלען געוואָרען דעם פוהר-מאַן ווינצענטי סטאַשאַק, וועלכער האָט ציגלען אַראָפּגעוואָרפען פון דער פוהר אַזוי אומגליקליך, אַז דער לעצטער האָט צובראָכען אַ פוס די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונדעטען ערטיילט הילף, סטאַשאַק איז ציגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט.

„געטרייער" היטער פון פעראָרדנונגען

אינצידענט צוליב אַ פּעקעל פּוטער.

(–) ה' שטשעטשינסקי (פּשעיאַזד 17) גיט אונז איבער פאָלגענדעס:

אין „סקלעפּ אַסטראַכאַנסקי", פּיעטריקאָווער 119, וואו עס ווערען אויך אויפ'ן אָרט אַרויסגעגעבען פערשידענע ביטער-שניטען, איז נעכטען אַרום 7 אַ זייגער אין אָוונד אַריינגעקומען אַ פערזאָן און געבעטען מ'זאָל איהם פערקויפען 10 דעקאַ פּוטער. די פערקויפערין האָט איהם ערקלעהרט, אַז צוליב זונטאָג קאָן זי קיין פּוטער איהם נישט פערקויפען, דער גאַסט האָט דאַן געבעטען מ'זאָל איהם דערלאַנגען די 10 דעקאַ פּוטער און ברויט און ער וועט דאָס אויפעסען אויפ'ן אָרט. ווען די פערקויפערין האָט דאָס געטון, האָט יענער זיך געווענדעט צו די אַנוועזענדע און פאָרגעלעגט זיי צו זיין עדות, אַז אין דעם געשעפט פערקויפט מען אום זונטאָג און אַז ער וועט וועגען דעם מעלדען דער פּאָליציי.

די ערקלערונג האָט אויפגערעגט די אַנוועזענדע, וועלכע האָבען זיך צוגעהערט צום געשפּרעך. ס'איז געוואָרען אַ קריגעריי, און דער גאַסט איז אַוועק נאָך פּאָליציי. אין אַ גוויסע צייט אַרום איז ער טאַקי געקומען מיט אַ פּאָליציאַנט. אַזוי ווי אָבער די אַנוועזענדע האָבען איבערגעגעבען דעם אינצידענט אַזוי ווי ר'איז פאַקטיש פאָרגעקומען האָט דער פּאָליציאַנט פערלאַנגט פון דעם גאַסט ער זאָל זיך לעגיטימירען. ער האָט זיך אָנגערופען הענעטשאָוויטש פון בזשעזשינער 23, אָבער קיין דאָקומענטען האָט ער נישט געהאַט. דער פּאָליציאַנט האָט איהם דעריבער אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט אַריין.

פטור געוואָרען פון אַ סובלאָקאַטאָר.

אַ מעשה פון אַ פערליבטע יונגע אלמנה, אַ סובלאָקאַטאָר, „פרעהליכע" פרויען און אַוואַנטורע ביינאַכט.

(–) וואַצלאַוו קוביק, אַ בעאַמטער, האָט געדונגען אַ צימער אַלס סובלאָקאַטאָר ביי דער יונגער און נישט-מיאוסער אלמנה פ. אויף ליפּאָוואַ-גאַס.

די יונגע אלמנה האָט זיך שטאַרק בעשעפטיגט מיט איהר שענעם סובלאָקאַטאָר, צווישען וועלכע ס'האָט זיך געוועבט אַ פאָדים פון סימפּאַטיע.

דעם ה' וואַצלאַוו איז אָבער אַזאַ פּלאַטאָנישער ראָמאַנס גיך פער'מיאוסט געוואָרען און האָט „רחמנות" בעקריגען אויף די היימלאָזע בלאָנדזשענדע מיידלעך אין גאַס און האָט זיי אָפט אַהיימגענומען אויף נאַכט-לעגער. די אלמנה האָט אָבער קרום געקוקט אויף דעם אויפפיהרען זיך פון איהר סובלאָקאַטאָר און האָט איהם אָפען ערקלעהרט, אַז זי וועט איהם נישט ערלויבען צו ברענגען אין דער וואוינונג קיין „פרעהליכע" פרויען. דער סובלאָקאַטאָר האָט אָבער דערפון געלאַכט.

אַ געוויסען אָוונד האָט ביי וואַצלאַוו קוביק „געוויילט" אַ מיידעל, ס'איז געווען 4 פאַרטאָג, ווען פון צימער האָבען זיך געהערט קולות און ס'זענען געפלויגען טעלער און אַנדערע מכשירים. די איבערגעבליבענע שכנים זענען אַריין אין דער וואוינונג פון דער אלמנה און באַלד איז אַלץ אויפגעקלערט געוואָרען. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די אלמנה איז מיטען נאַכט אַריין אין צימער פון סובלאָקאַטאָר און געמאַכט אַנ'אַוואַנטורע דאָס „פרעהליכע" מיידעל איז נישט שולדיג געבליבען קיין ענטפער, און אָנגעהויבען צו בעוואַרפען די בעל-הבית'טע מיט טעלער און טעפּ.

די אלמנה פ. האָט דעריבער איינגעקלאָגט איהר סובלאָקאַטאָר וואַצלאַוו קוביק אין געריכט און פערלאַנגט אַנ'עקסמיסיע. דאָס געריכט האָט שבת צוגעפּסק'נט די עקסמיסיע פאַר דעם סובלאָקאַטאָר.

דער קאָנצערט-באַל

לטובת די בלינדע אָנגעשטעלטע.

– שבת איז אין „פילהאַרמאָניע" פאָרגעקומען אַ קאָנצערט-באַל לטובת דער פעראייניגונג פון די בלינדע אָנגעשטעלטע.

נישט קוקענדיג אויף די גרויסע בעמיהונגען האָט זיך דער באַל נישט איינגעגעבען, פשוט ווייל ס'האָבען געפעהלט געסט. ס'איז נאָך מעהר וואונדערליך צוליב דעם, וואָס ווי די אָרגאַניזאַטאָרען אינפאָרמירען אונז איז געווען פונאַנדערגעשיקט 2000 בילעטען, פון וועלכע עס זענען צוריקגעשיקט געוואָרען נאָר 300.

די פעראייניגונג פון די בלינדע אָנגעשטעלטע פאָדערט אויף אַלע די, וועלכע האָבען נאָך נישט אומגעקעהרט די בילעטען גלייך צו בעצאָהלען פאַר זיי אין ביוראָ עוואַנגעליצקאַ 9 פון 11 ביז 1 און פון 4–6 אָוונד.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4

יעדער אנשטענדיגער מענטש דארף האבען פיר ווייבער.

א רעדע פון טערקישען פרעזידענט קעמאל־פאשא.

אין א רעדע צו זײַנע מיניסטאָרען וועגען זײַנע פּאָליטישע אויסצואונגען און פּלענער, האָט קעמאַל פּאַשאַ געזאָגט:

„מיר האָבען שוין דורכגעפיהרט דאָס געזעץ, וואָס שטעלט אָפּ אומבאַגרענעצטע פיל־ווײַבערײַ. אויפ׳ן אָרט פון דעם אָפּגעשאַפטען געזעץ האָבען מיר אַרויסגעלאָזט אַ דעקרעט, וועלכער ערלויבט יעדען טערקישען בירגער צו האָבען פיר ווײַבער. אָבער זיי מוזען זײַן געזעצליכע ווײַבער, נישט קיין קעבס־ווײַבער.

איידער מיר האָבען דעם דעקרעט אַרויסגעלאָזט, האָבען מיר אַ סך געפּרוּוט און נאָכגעדענקט, געוואויגען און געמאָסטען, און מיר האָבען זיך איבערצייגט, אַז ער וועט ברענגען גוטע רעזולטאַטען פאַר אונזער לאַנד אי אויפ׳ן אָרט, אי פאַר דער נאָהענטער צוקונפט.

דאָס אַלטע געזעץ, וואָס האָט ערלויבט אומבאַגרענעצטע פיל־ווײַבערײַ, האָט געמאַכט שקלאַפען פון אונזערע פרויען. די מענער זענען נישט געווען געבונדען מיט קיין שום פערפליכטונגען אין זייערע בעציהונגען צו זייערע ווײַבער. זיי האָבען חתונה געהאַט, ווען זיי האָבען געוואָלט און אַוועקגעשיקט די פרוי, ווען זי האָט זיך זיי צוגעגעסען. און די בעפעלקערונג איז נישט פערגרעסערט געוואָרען. מענער האָבען געהאַט קעבס־ווײַבער, פון וועלכע זיי האָבען נישט געוואָלט האָבען קיין קינדער. און מיט די געזעצליכע ווײַבער האָבען זיי זעלטען ווען געהאַט בעציהונגען.

אונטער דעם נייעם געזעץ, וואָס ערלויבט נישט מעהר ווי פיר ווײַבער וועט יעדער טערקישער בירגער דאַרפען געבען גענוג פערזיכערונג, ערשטענס: אַז ער איז אימשטאַנדע אויסצוהאַלטען פיר ווײַבער און, צווייטענס, און דאָס איז דער הויפּט־צוועק פונ׳ם געזעץ — אַז ער נעהמט זיך אונטער צו לעבען מיט די פרויען און ברענגען גרויסע פאַמיליעס.

דאָס נייע געזעץ בעוואָרעט אויך, אַז נאָר די, וואָס זענען צוגעפּאַסט צו ברענגען נייע געזונדע דורות, וועט בעגעבען ווערען די ערלויבניש חתונה צו האָבען. דאָס הייסט, אַז אַ קראַנקער מאַן וועט אַפילו קיין איין ווײַב נישט טאָרען האָבען.

די שטענדיגע מלחמות האָבען אַרויסגעצויגען דעם זאַפט פון דער מענער־קראַפט ביי אונזער ראַסע. מיליאָנען יונגע מענער זענען געפאַלען אויף די שלאַכטפעלדער. הונדערטער טויזענדער טערקען זענען אויסגעמישט געוואָרען מיט אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען. מיר האָבען אַן איבערפלוס פון אַ פרויען־בעפעלקערונג, וועלכער איז גרעסער ווי דער פרויען־איבערפלוס ביי אַלע אַנדערע פעלקער.

אין אונזער נייער רעפּובליק זענען די פרויען אַזוי פריי ווי די מענער. זיי קענען זיך אויפפיהרען ווי זיי געפעלט, זיי קענען טון יעדע אַרבייט, וואָס זיי געפעלט. טערקישע פרויען קאָנקורירען מיט מענער אין יעדער בעשעפטיגונג און טרייבען זיי אַרויס פון בעשעפטיגונגען. עס נעהמט אָבער אויך אַן צווישען די פרויען אַ שטאַרקע קאָנקורענץ פאַר מענער. טאַקע דערפאַר, וואָס זיי זענען געוואָרען פריי, דערפאַר האָט די אומבאַגרענעצטע פיל־ווײַבערײַ אויפגעהערט פון זיך אַליין. דער רעזולטאַט איז אַ מאָראַלישע צולאָזענקייט. געבורטען זענען פערקלענערט געוואָרען און וועלען נאָך מעהר פערקלענערט ווערען.

דאָס נייע געזעץ קוקט די אַלע זאַכען גלייך אין די אויגען. עס פערזאָרגט די פרויען, וואָס זענען נישט בעגעבערייט פאַר קיין פראָפעסיאָנעלע קאַריערע, אָדער פאַר אַ גראָבער אַרבייט, מיט דער קאַריערע פון ווײַב און מוטער. זיי וועלען היירעטען מענער, וועלכע קענען זיי בעזאָרגען מיט אַן אַנשטענדיג לעבען און אין דער זעלבער צייט בעוואָרענט דאָס געזעץ, אַז די מענער זאָלען זיין צוגעפּאַסט צו ברענגען געזונדע דורות אויף דער וועלט. דאָס געזעץ וועט אויך זעהר פיל אויסטון אינדוסטריעל. אַ גרויסע צאָהל פרויען וועלען נישט דאַרפען מעהר זײַן קיין אַרבייטערינס, וועט זײַן מעהר אַרבייט פאַר די מענער, וועלכע וועלען קענען בעסער פערדינען און האָבען די מעגליכקייט אויסצוהאַלטען פיר ווײַבער.

אונטער דער וויסענשאַפטליכער אויפזיכט פון דעם נייעם געזעץ, וועט אונזער בעפעלקערונג אין איין דור דער־גרייכען די צאָהל פון אַכציג מיליאָן. עס וועט נישט נעהמען צוואַנציג יאָהר צו בעווייזען דעם דאָזיגען וואונדער. דאַן געשטיצט פון אַזאַ ריזיגער בע־פעלקערונג, וועט אונזער רעגירונג קע־נען רעדען צו אייראָפּאַ. אייראָפּאַ וועט דאַן מוזען הערען וואָס מיר האָבען צו זאָגען.

אין פערלויף פון צוויי הונדערט יאָהר האָבען מיר געליטען בעליידיגונגען און אונגערעכטיגקייטען פון די מערב פעל־קער. מיט דריי יאָהר צוריק האָט זיך אונזער לאַנד פלוצים אויפגעכאַפּט ווי אַ ריז פון אַ לאַנגען שלאָף, און מיט איין הויב פונ׳ם שווערד דערנידריגט ענגלאַנד, צושמעטערט גריכענלאַנד און איהרע אַמביציעס און געלעזט די פראַגע וועגען די „מינאָריטעטען־פעלקער" דורך אַרויסטרייבען זיי.

דאַן האָבען מיר דורכגעפיהרט די פּראָגרעסיווע אידעען פון אייראָפּאַ, וואָס בלייבט דעם וואָס אונזערע שונאים זענען גענייט פאַר זיי פערשלאָסען, האָבען מיר געמוזט בויגען דעם קאָפּ פאַר אייראָפּאַ׳ס דיקטאַטור אין פערלויף פון הונדערטער יאָהרען.

אין דער נאָהענטער צוקונפט מוז אייראָפּאַ זיך מוזען רעכענען מיט דער טערקישער ראַסע, וועלכע האָט מיט פיר הונדערט יאָהר צוריק געהערשט פון די גרעניצען פון פערסיען ביז די גרעניצען פון עסטרייך, און פונ׳ם שוואַרצען ים ביז די צפון׳דיגע ברעגען פון אַפריקאַ, ווען עגיפּטען איז געווען נישט מעהר ווי אַ פּראָווינץ.

דער מאַן, וועלכער האָט פאַר די לעצ־טע דריי יאָהר נאָכגעמאַכט ווי אַ מאַלפּע די פּאָזע פון צעזאַר׳ן און די מאַנערען פון נאַפּאָלעאָנ׳ען (מוסאָליני), האָט איינ־גערעדט זײַנע לאַנדסלײַט, אַז איטאַל־יענס צוקונפט ליגט אויף אונזער זײַט ים. אין דער צײַט, וואָס ער ווײַזט מיט׳ן פינגער אויף אַפריקאַ, ווינקט ער מזרח׳ווערטס אין דער ריכטונג פון אַנאַטאָליען.

פּאַנגאַלאָס (דער פריהערדיגער פרעמ־יער־מיניסטער פון גריכענלאַנד) האָט זיך בײַגעטרעטען צו רוים, און באַלד האָ־בען מיר אָנגעהויבען פיהלען די ערנסט־קייט פון דער געפאַהר. איצט, נאָכדעם ווי די גריכישע רעוואָלוציע האָט פער־טריבען די בייזע געפאַהר — ווייניגסטענס אויף דערווייל — מעג איך אויפדעקען דאָס אָנגעצייכענטע פּראָגראַם פון אונ־זערע שונאים.

איטאַליען איז געווען גרייט צו בעלאַגערן אונזער ברעג מיט אַן אַרמעע פון דריי הונדערט טויזענד מאַן, און אין דערזעלבער צײַט האָט גריכענלאַנד געזאָלט מאַרשירען אויף קאָנסטאַנטינאָ־פּאָל. רומעניען האָט, לויט דעם פּלאַן, געדאַרפט אָפּשרעקען בולגאַריען און נישט דערלאָזען זי זאָל אונז קומען צו הילף.

אַ טייל פון אונזער בעפעלקערונג האָט מיך קריטיקירט דערפאַר, וואָס איך האָב געשלאָסען אַן אָפּמאַך מיט ענג־לאַנד וועגען די נאַפט־פעלדער פון מאָ־סול. די אויפדעקונגען, וואָס איך האָב איצט געמאַכט, מיינען, אַז דאָס איז געווען די קליגסטע פּאָליטיק אונטער די אומשטענדען.

אויב מיר וועלען נאָר בעוויזען אויסצוהאַלטען אונזער מאַכט נאָך צוואַנ־ציג יאָהר, וועלען מיר ווערען אַזאַ שטאַרקע מאַכט, אַז קיין אייראָפּעאיש פאָלק וועט נישט וואַגען אונז צו בע־ליידיגען."

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.

יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפרעגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן טום דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפרעגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפרעגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 15. נאָוועמבער 1926.

2441. ל. גיטלין.

דער רוסישער וועקסעל־אוסטאַוו פון 1902 האָט אויפגעהערט דעם 1 יאַנואַר 1925 צו פערפליכטען. פון דעמאָלט אָן איז אַריין אין קראַפט דאָס פּוילישע וועקסעל־רעכט פון 21־טען נאָוועמבער 1924, וואָס איז פערעפענטליכט אין דז. אוסטאַוו נומער 100.

2442. גרושקע.

אויב אייער מוטער איז עלטער פון 45 יאָהר, דאַרף שוין נישט איהר גע־זונד־צושטאַנד אונטערזוכט ווערען און זי וועט אָנערקענט אַלס נישט פּאַ־רייטאַ־פעהיג. מעלא גילט אייך אַנ׳־אָפּיטקונסטווא.

2443. אַ לעזער פון וואָלבאָרסקאַ 33.

אָהן דער הסכמה פון הויז־וויר׳ט טאָרט איהר די וואוינונג נישט איבערגעבען, סיידען דער אורזשאָנד ראָזיעמטשי עווענטועל דאָס פר. געריכט וועט עס אייך ערלויבען. אויב עס האַנדעלט זיך וועגען אַ ברידער. האָט איהר שאַנסען אַזאַ ערלויבניש צו בעקומען.

2444. ה. ג. פון קאָנסטאַנטינער 50.

דערלאַנגט אַ רעקורס, אַז איהר האָט נישט קיין אַנדערע הכנסות, נאָר איהר זענט אָנגעוויזען אויף די קאַרגע פער־דינסטען פון די קינדער.

גלייכצייטיג מעלדעט אין די שטייער־אַמטען, אַז איהר האָט נאָך אין 1923 ליקווידירט אייער אונטערנעהמונג און בעט דעריבער אויסצושטרייכען אייך פון דער רשימה שטייער־צאָהלער.

2445. ב. יונגווערק.

בעווייז פאַר מען נישט ענדערן אַליין דעם נאָמען. פאַר זיך לעגיטימירען אַנ־דערש ווי מען איז פערשריבען אין די ביכער פון ציוויל־שטאַנד — אַמט דראָהט אַ געלד־שטראָף, די אומשטענדען, וואָס מען רופט אייך אַזוי פון קינדווייז אָן אין דער היים ווי אויך אין דער גע־זעלשאַפט זענען קנאַפע מאָטיווען פאַר אייך בעפרייען פון דער שטראָף.

די ליבעס פון אקיזערין.

היסטאָרישער ראָמאַן פון לעבען אין רוסישען קייזערליכען הויף

(30 **פון ל. זאַכער מאַזאָך.**

אין דרויסען האָבען אויף זיי געוואַרט נאָך צוויי גרענאַ־דירען. דערנאָך זענען זיי אַלע זאַלבעפירט אַוועק צו דער פער־זאַמלונג אין דער שענק, וואו זיי זענען נעכטען געווען.

פאַר׳ן שענק איז געשטאַנען אַ מאַן אין אַ לאַנגען מאַנטעל. ער האָט געוואַרט אויף די פערשווערער, וואָס האָבען געזאָלט קומען פו דער פערזאַמלונג.

— זענען מיר נישט צו שפּעט? — האָט יעליזאַוועטע איהם געפרעגט.

דער מאַן אין לאַנגען מאַנטעל האָט בעטראַכט די נייע צוויי סאָלדאַטען און דערנאָך זיך אָנגערופען:

— און ווער זענען זיי? איהר האָט דאָך געזאָלט קומען נאָר צוויי?

— מיינע חברים — האָט דער אַלטער גרענאַדיר געענט־פערט — איך האָב זיי דערציילט און זענען אויך גרייט: מיר קענען זיך פערלאָזען אויף זיי!

— זיי האָבען אויך פיינט די צאַריצע! — האָט יעליזאַוועטע אַריינגעוואָרפען.

— גייט אַריין! — האָט דער מאַן געזאָגט און ערגיץ פער־שוואונדען.

יעליזאַוועטע מיט איהרע בעגלייטערס זענען אַריין אין שענק.

דאָרט, אַרום אַ לאַנגען טיש זענען געזעסען פינף מענער, ווען זיי האָבען דערזעהן די דריי סאָלדאַטען מיט׳ן יונגען אַרביי־טער, האָבען זיי זיך גענומען סוד׳ען צווישען זיך. אָבער דער נעכטיגער יונגער סוחר האָט אויסגעשריגען:

— האָט נישט קיין מורא. דאָס זענען אייגענע מענשען.

און ער האָט אַ וואונק געטון צום אַלטען גרענאַדיר און זײַנע חברים, זיי זאָלען זיך זעצען.

יעליזאַוועטע איז פריילעך צוגעגאַנגען צום סוחר און איהם דערלאַנגט די האַנד.

— זעהט נאָר אַ העגטעלע ביי אַן׳אַרבייטער! — האָט דער סוחר זיך אָנגערופען מיט אַ שמייכעל.

— בעקאַנט אונז מיט אייערע פריינד — האָט די צאַריצע געזאָגט און זיך אַוועקגעזעצט צווישען די פערשווערער אַזוי, אַז אין יעדער רגע האָט זי געקענט אויפשפּרינגען. נעבען איהר האָבען זיך אַוועקגעזעצט די דריי גרענאַדירען.

— דעם הער קענט איהר פון נעכטען — האָט זיך אָנגערו־פען דער סוחר, אָנווייזענדיג אויפ׳ן אַמאָליגען אָפיציר. דערנאָך האָט ער אָנגערופען די נעמען פון די אַנדערע, פון אַ גוטסבעזיצער און פון צוויי אָפיצירען פון דער גוואַרדיע.

— און וואו איז אַנאַשאָוויטש? — האָט פּלוצים אַרויסגע־רעדט דער אַמאָליגער אָפיציר.

— אַנאַשאָוויטש? ווער איז דאָס? — האָט די צאַריצע גע־פרעגט — איז עס נישט אפשר דער קאַמער־לאַקיי פון דער צאַ־ריצע?

— יאָ האָט דער אַמאָליגער אָפיציר געענטפערט — ער אַליין איז איינער פון די נויטיגסטע מענשען פון אונזער אונטער־נעמונג. ער האָט שטענדיג אונטער די הענד די צאַריצע און אַז מ׳וועט דאַרפען, וועט ער אַלע פערבאָרגענע טירען צום פּאַלאַץ.

— איהר ווילט, הייסט עס, דערמאָרדען די צאַריצע? — האָט יעליזאַוועטע געזאָגט.

דער אַמאָליגער אָפיציר האָט זיך אָפּגעזאָגט צו ענטפערען אויף איהר פראַגע.

— אויב איהר ווילט, אַז מיר זאָלען אויך צולייגען אַ האַנד — האָט זיך אָנגערופען דער אַלטער גרענאַדיר — מוזט איהר אונז בעקאַנט מאַכען מעהר מיט דער גאַנצער געשיכטע. וואָרום מ׳קען דאָך פערלירען דעם קאָפּ. ווילען מיר וויסען, פאַרוואָס און פאַר וועמען, אַלצדינג אַקוראַט...

— איז אייך ווייניג, אַז איהר ווייסט, אַז מיר ווילען בע־פרייען אונזער פאָטערלאַנד? — האָט זיך אָנגערופען דער אַמאָ־ליגער אָפיציר — איך גלויב, אַז יעדער אמת׳ער רוס, וואָס איהם איז זיין פאָטערלאַנד טייער, מוז העלפען אַרונטערצוּוואַרפען די היינטיגע רעגירונג.

— און איהר, ה׳ קאַפּיטאַן, זענט דער פיהרער פון דער פערשווערונג? — האָט זיך אָנגערופען דער אַלטער גרענאַדיר.

— אַלע מיינע חברים האָבען צוטרוי צו מיין פיהרערשאַפט — האָט יענער געענטפערט.

— אפשר האָבען מיר נישט גענוג מענשען, אַז מיר זאָלען קענען בעפאַלען די צאַריצע און איהרע אָנהענגערס? — האָט יע־ליזאַוועטע זיך אָנגערופען.

— קיין סך מענשען דאַרפען מיר נישט, כדי דורכצופיהרען אונזער פּלאַן — האָט געענטפערט דער אַמאָליגער קאַפּיטאַן — וויפיל מענשען האָט מיניך געדאַרפט האָבען אויף אַרונטערצו־וואַרפען ביראָנען? און מיט וויפיל מענשען האָט יעליזאַוועטע פעט כאַפּט דעם טראָן? מיר האָבען אויך אַזויפיל מענשען מיט אונז.

— אָבער די צאַריצע, אַזאַ שיינע און ליבע פרוי, האָבען מיר געדאַרפט שאַנעווען — האָט זיך אָנגערופען דער אַלטער גרענאַדיר.

— איהר וועניגער פון אַלעמען, זי האָט אַ סך אָנהענגערס אין דער אַרמיי. כל זמן זי לעבט, זענען מיר נישט זיכער — האָט געענטפערט דער אַמאָליגער אָפיציר.

— אַזוי מיינט איהר? — האָט זיך אָנגערופען יעליזאַוועטע מיט אַ מאָדנעם שמייכעל.

— זי מוז אומגעבראַכט ווערען, ווי צעזאַר איז אומגעבראַכט געוואָרען דורך דער שפּיז פונ׳ם רעפּובליקאַנער — האָט געענט־פערט דער אַמאָליגער אָפיציר.

— צעזאַר? — ווער איז עס געווען? — האָט געפרעגט דער יונגער סוחר.

— אַנ׳אַמאָליגער פירשט פון מאָסקווע — האָט ערקלערט דער גוטס־בעזיצער דעם יונגען סוחר.

— צעזאַר איז געווען אַ רוימישער מלחמה־העלד, וועלכער האָט פערכאַפּט די הערשאַפט פאַר זיך און געטראָטען די פרייהייט מיט די פיס — האָט זיך אָנגערופען דער אַמאָליגער אָפיציר.

— יאָ, יאָ, גאַנץ ריכטיג. איך האָב נאָר פערגעסען. עפּעס אַזוינס האָב איך טאַקע וועגען צעזאַר׳ן געהערט — האָט אַרויס־געריסען דער גוטסבעזיצער.

דער סוחר האָט מיטאַמאָל אויסגעשריגען:

— אָט קומט אַנאַשאָוויטש!

(פאָרזעצונג קומט)

גרים אין לעטלאנד.

נרעסטע טייל סיבות פון מגייר זיין — ראמאנטישע.

אין לעטלאַנד איז פאַראַן בערך אַ 50 משפחות גרים. ס'רוב זענען דאָס גרות און דער גרעסטער טייל האָבן אָנגענומען דעם יודישען גלויבען צוליב ראָמאַנטישע סבות.

די אַלע ראָמאַנטישע פאַלען טראָגען כמעט איין און דעם זעלבען כאַראַקטער: אַ יודישער יונגערמאַן האָט זיך פערליבט אין אַ קריסטין, עס איז געווען אין די יונגע יאָהרען, ווען די געמיטער זענען צאַפּלדיג און רעוואָלוציאָנער און נישטאַ קיין צוימען, וואָס זאָל אָפּהאַלטען די האַרץ-בעגערען.

די יונגע-לייט, ס'רוב קינדער פון אָרטאָדאָקסישע פאַמיליעס, האָבען בשום אופן נישט געקענט פועל'ן ביי זיך צו פערשוואַרצען די פנים'ער פון זייערע עלטערן, האָט די פרוי, די תמיד שוואַכערע, זיך אונטערגעגעבען.

און האָבען זיי זיך שוין מגייר גע-ווען, זענען זיי געוואָרען אמת'ע יודישע מענטשער און אין ס'רוב פאַלען פרומער פאַר די מענער. אין מעהרערע פאַלען אמת געטריי זייער נייעם גלויבען און פאָלק.

אַ גרויסער טייל פון דעם מין גרות בעווייזען מיט אַלע מיטלען זייערע מענער זיך פעסטהאַלטען ביי יודישקייט אין אָפּהיטען יעדען יודישען דין. יודישע יונגעלייט, וועלכע זענען ביז דער חתונה געווען קנאָפּע צדיקים, האָבען איצט, נאָכדעם, ווי זייערע געליבטע האָבען זיך מגייר געווען, ווילענדיג נישט ווילענדיג געמוזט ווערען פרום אין אַלע הינזיכטען. זייערע קינדער שיקען זיי אין חדרים און אַמאָל אין אַלט-פרומקישע, די קיך איז שטרענג-כשר, שבת היטען זיי מיט אַלע פיטשעווקעס און אַפילו אין מצוות „עשה" מוזען זיי זיך היטען, ווי אמת'ע כשר'ע יודען.

פעראַן אָבער אַ טייל, וואָס די גאַנצע פראָצעדור, וואָס זייערע ווייבער האָבען זיך מגייר געווען איז געווען נאָר אויסשליסליך צוליב דעם דרוק פון דעם מאַנס משפחה און זייערע גייס היימען זענען ווייט פון ריטועלען יודענטום.

דעם יודישען גלויבען נעמען אויף די גרות פערשידען: אַ טייל שטאַרק און ווירדיג און אַ טייל דערשלאָגען און מיט הכנעה.

דערפאַר איז אָבער אַ סך רירענדער, ווי די גרים נעמען אָן דעם יודישען גלויבען. דער גרעסטער טייל פון זיי בעשטייען פון צוויי מינים: געשמדטע יודען, וואָס האָבען אָנגענומען דעם קריסטליכען גלויבען צוליב די בעגרענ-צונגען פון צאַרישען רמזשים און איצט קערען זיי זיך אום צוריק צו דעם גלוי-בען פון זייערע עלטערן און אַ קליי-נער טייל קריסטען, וועלכע זענען זיך מגייר צוליב איבערציינגונג.

דער ערשטער מין קומט געוויינטלאַך צום רב דערשלאָגענע און גיסען אויס זייער ביטער האַרץ, אַז צוליב „פּראַוואַ-זשיטעלסטוואָ", אָדער צוליב „פּראָצענט נאָרמע" האָבען זיי פערקויפט זייער גלויבען, איצט מאַכט ביי זיי דאָס גע-וויסען און זיי געפינען נישט קיין מנוחה פאַר זייער פערברעכערישער טאַט און בעטען דעם רב צוריק זיי אָנצונע-מען אין יודישען גלויבען. אָזעלכע זענען די אמת'ע בעלי-תשובה און זייער אומ קערען זיך צו זייער פאָלק איז פערבונ-דען מיט אַ סך רירענדע מאָמענטען. עס קומען זייערע עלטערן (אָמאָל פון אויסלאַנד) גיבען אָפּ מזל-טוב זייערע קינדער, וועלכע האָבען זיך אין זיי בזוגד געווען. מ'וויינט, מ'פרייט זיך, מ'האַלט רעדעס און עס איז אַן אמת'ער יום-כפור קטן.

די גרים צוליב איבערציינגונג זענען פערשידענע: אַלטע, יונגע, אָרימע, רייכע און פערשידענע נאַציאָנאַליטעטען. פעראַן אָזעלכע בחישע זיי, וואָס צוליב זייער מגייר זיין זיך ווערען זיי אָן נישט נאָר זייערע סימפּלען און יתום'דיגע משפחה. נאָר פאַלען צוליב דעם ערליין אין דער גרעסטער נויט, אָבער זיי זענען צופרידען און גליקליך אין זייער נייער לאַגע. אַזאַ גר איז געווען איינער שוין אַ מיטעל-יעהריגער דייטש, וועלכער איז מיט יאָהרען צוריק גע-קומען קיין ריגע זיך מגייר זיין.

נישט אַזוי לייכט, ווי תמיד אין אַזוי-נע פאַלען, נעמט זיי אויף דער ראַבי-נאַט, אָבער, אַז דער זעלבער דייטשער „מאַן" האָט זיך דערשלאָגען דאָס צווייטע, איז ער, אַ פאַמיליען-פאָטער, געבליבען אָהן שום מיטלען צום לעבען. די גאַנצע פאַמיליע זיינע, וועלכע האָט בע-קוקט אויף איהם, ווי אויף אַ חסר דעה, איז געבליבען אין אויסלאַנד, און ער, כדי זיך מתרגם צו זיין, האָט זיך פער-נומען מיט טאַפּעצירעריי, געלעבט אין גרויס נויט, אָבער געווען איבערגליק-ליך, וואָס ער איז געקומען צו דער אמונה שלימה, תמיד געזוכט זיך אין שול בעת דער פּרעדיגער פּלעגט זאָ-גען מגיד דעם עולם און נאָך יעדער דרשה פון פּרעדיגער טעהן צו זיינע בעקאַנטע:

— אַ ווייל'ע הערען דעם „פּרעדיגער" איז ביי מיר טייערער, ווי איך וואָלט געלעבט ביי מיינע טיפּולען און ביי מיין משפחה אין דעם גרעסטען לוקסוס...

דער דאָזיגער גר-טאַפּעצירער איז מיט עטליכע יאָהר צוריק געשטאָרבען ווייט פון זיין פאַמיליע אין גרויס נויט און אָרימקייט...

פעראַן אויך גרים לעטען, וועלכע האָבען פערנומען וויכטיגע הויכע מלוכה-פּאָסטענס — דאָס זענען אויך גרים על פי הכרה, וואָס קיין זאַך שרעקט זיי נישט.

אָבער תמיד איז דאָס מגייר זיין זיך פערבונדען מיט טראַגישע מאָמענטען. נישט לאַנג צוריק האָט זיך מגייר געווען איינע אַ רוסין, די עלטערן זענען, פערשטעהט זיך, געווען געגען דעם, און בעת עס איז געקומען די חתונה און איהרע עלטערן זאָגען נישט געקומען, איז זי אַ ווייל'ע פאַר דער חופה צוגעגאַנגען צום רב און געפרעגט אַזאַ שאלה:

— רבי, מעג איך צופאָהרען צו מיין מוטער און נעמען פון איהר אַ ברכה?..

צווישען די גרים אין לעטלאַנד זע-נען אויך פעראַן אַזעלכע, וואָס זענען דאָ געבליבען צוליב דער מלחמה. פער-האַן אַפילו אַזוינע, וואָס אין די פרי-הערדיגע יאָהרען זענען זיי געווען אויסגעשפּראָכענע יודען-פיינד, אָבער צוליב ראָמאַנטישע סיבות, האָבען זיי אָנגענומען דעם יודישען גלויבען און זענען היינט געטרייע איבערגעגעבענע יודען צו זייער גלויבען און פאָלק.

מ. נ.

אז די בעל הבית'טע נעהמט אין די איינענע האר...

מיר האָבען שוין אָמאָל גע-שריבען, אַז מיט אַ צייט צוריק האָט דער בעסאַראַבער יודישער קאָמוניסט לאַרין דערצעהלט אין „פּראַוודאַ" פאָל-גענדעס:

אין קובא (הינטער-קאַווקאַז) עקזיס-טירען פאַר יודישע מיידלעך וואָס ווי-לען חתונה האָבען, „בעזונדערע אָרד-נונגען", וואָס גילטען נישט בנוגע מייד-לעך פון אַנדערע נאַציאָנאַליטעטען. די יודישע כלות האָבען געמוזט דורכ-מאַכען אַן'ערנידריגענדע פּראָצעדור... אונטערזוכען זייער מיידלשאַפט. די אונטערזוכונג פּלעגט געמאַכט ווערען דורך דעם דאָקטאָר פאַר הויט און וועי-נערישע קראַנקהייטען, אַדאַמיאַנץ. „דער דאָקטאָר פּלעגט זיך דערביי בענעהמען מיט די כלות אָהן צערעמאָניעס". פאַר „אַנ'ערלויבניש" אויף חתונה צו האָבען האָט ער גענומען פונציג גאָלד-רובעל.

די דאָזיגע געשיכטע וואָס לאַרין האָט דערצעהלט, האָט געבראַכט דערצו, אַז מ'האָט דעם דאָקטאָר צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט. „דער פּראָצעס האָט ערוועקט אַ גוואַלדיגען אינ-טערעס ביי דער אָרטיגער בעפעלקע-רונג". צוואַנציג עדות האָט מען אויס-געהערט אין אַז. וו.

און אָט איז דער פּראָצעס פאַרגע-קומען.

„אויף דער לעצטער זיצונג פון'ם געריכט — דערצעהלט דער „עמעס" — איז אויסגעטרעטען דער פּראָקוראָר, חבר קאָסילאָוו. ער האָט אונטערגעשטרי-כען, אַז דער פּראָצעס פון ד"ר אַדאַ-מיאַנץ האָט אַ גרויסען געזעלשאַפטליכען אינ-טערעס, ווייל ער איז פערבונדען מיט דער נאַציאָנאַלער פראַגע. די געריכטס-אויספאָרשונג האָט אָהן צווייפעל בעווי-זען די אומשולדיגקייט פונ'ם ד"ר אַדאַ-מיאַנץ. דעם גאַנצען ענין האָט אויפגע-בלאָזען דער אומקולטורעלער קאָנטער-רעוואָלוציאָנערער טייל פון דער בעפעלקערונג, וועלכער איז פיינדליך געשטימט געגען דעם געזונט וועגען היגיענע-עלעמענטער. די אומקולטורעלקייט פון דער בעפעלקע-רונג, וועלכע געפינט זיך אונטער דער הערשאַפט פון רעליגיעזע פאָראורטיי-לען, איז בעשיינפערליך קלאָר געוואָ-רען פאַר דער בעשולדיגונג, נאָכדעם ווי דאָס געריכט האָט בעקוקט דעם יודישען קוואַרטאַל. אין דעם קוואַרטאַל, וועלכער פערמאָגט זעקס טויזענד בע-פעלקערונג, זענען פעראַן פערצעהן שוהלען מיט פולע שטאַטען פון רבנים און זייערע משרתים. עס איז אָבער נישטאָ קיין איין באָד. פון אַלע מאַ-טעריאַלען איז צו זעהן, אַז מיט די מיידלעך, וואָס האָבען עדות געזאָגט פאַר דעם געריכט, האָט אָנגעפיהרט עמעץ אַ בעהאַלטענע האַנד. דאָס גע-ריכט האָט אָנערקענט דעם דאָקטאָר פאַר אומשולדיג".

דערצו בעמערקט דער „טאָג":

עס דאַרף אַ פּנים מיינט דער פּסוק: „אויב די בעלעבאָסטע נעהמט מיט די איינענע האָר, מעג מען גנב'ענען ביי איהר זילבערנע לעפעל"... וואָרים אויב אַפילו „דער קאָנטררעוואָלוציאָנערער טייל פון דער בעפעלקערונג האָט אויפגעהויבען דעם גאַנצען ענין", איז דען דערפאַר דער ענין קיין ענין נישט? און אַז קיין באָד איז נישטאָ איז דעם דאָקטאָר ער-לויבט צו אונטערזוכען יודישע כלות? און ווער וואָס עס גלויבען, אַז אין אַ קהלה פון 6 טויזענד נפשות מיט 14 שוהלען, מיט פולע שטאַטען רבנים און אַז. וו., וואָס נישט זיין קיין באָד און קיין מקוה?..

נאָר, ווי געזאָגט, דער פּסוק איז שול-דיג. וואָרים ער זאָגט בפירוש, אַז דאָרט וואו די בעלעבאָסטע נעהמט מיט די איי-נענע האָר און אַז. וו.

רעדאַקציאָנס-קאָלעגיום:
מ. בראָדערזאָהן, ל. בראָנט, ח. י. בריקמאַנסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. הויפּטמאַן.
אַרויסגעבער: פערלאַג „ייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוו. מיט פאַי-האַפטונג.

אנשטאט טראן

JECOROL

ווערט רעקאָמענדירט דאָס פיל יאָהרען בעקאַנטע און עמפּפעהלטע דורך די ה"ה דאָקטוירים

Magistra Bukowskiego

סיראָפּ מיט אַן'אָנגענעהמען טעם, וועלכער ווערט זעהר גערן גענומען דורך קינדער, ווערט בענוצט ביי בלוט-אָרימקייט (אַנעמיע), אַלגעמיינע ער שעפּונג, ווערט פערקויפט אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדעס.

בעמ.: פערלאַנגען נאָר מיט דערוויסער אונטערשריפט „א. בוכאָלט-סקי" און מיט דער שוץ-מאַרקע דרייעק מיט אַ סטאַט וו.

היטעט זיך פאַר נאָכמאַכונגען!

592

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רוזשאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוספּמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאָפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר וויינבערג	אינערע האַרץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר טאָפּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאַראָנען, פּראָטעזען, א. אז. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע פּערגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר פעלדשער.

אָנמעלדונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאַכט.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

פריזיר אין ד"ר שטאָט.

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)

Telefon 44-10 1000

ספּעציאַליסט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרץ-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואַרשאַווער פירמע א. ג. J. KRZYPOW האָט עריעפענט —:— אין —:—

לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, ניי מאַשינען ווי אויך גאַרדע-ראָבען. אַנטיקען און פּעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען קומט און איבערצייגט אייך

628

עדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פאַר

מעבעל

דיוואַנען, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו.

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַ"מאַוויטש 19 (דזיעלנאַ)

אין מעבעל געוועלב, (פּרי וואַס-וואַו ניוג) עק. פּיאָטרקאָווסקאַ 29 ביי מיר איז שטענדיג פּאַרט. גענוצטע מעבעל און גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

1374

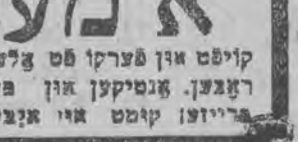

אלם שותף

מיט 10 ביז 12 טויזענד זלאָטעס ווילל איך צוטרעטען צו אַן'איינגעפיהרט געשעפט, אָדער אַ פאַבריקאַט, אָפּערטען אָבצוגעבען אין אַדמ. „אלם שותף".

827

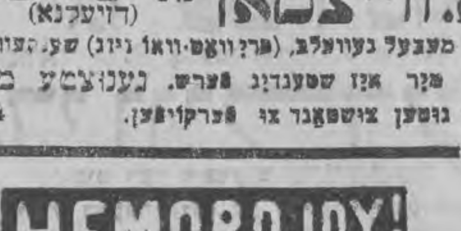

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנדעל) בעזייטיגען וועהטאָג, ברענונג, בייסעניש, פערקלענערן געשווילען.

עס פערקויפען די אַפּטייקען.

1462

שלאָף-צימער

אין גוטען צושטאַנד 2 דעמבאָווע שרענקע, בעטען, נאַכטטישען און וואַשטיש צו פערקויפען גדאַנסקאַ 4, וו. 3. 750

א טיכטיגער יונגע

מיט עלעמענטאַרע בילדונג פון אַן'אַנשטענדיגע פאַמיליע ווערט געבראַכט אין דיוואַן-געשעפט

I. Futerman,

Piotrkowska 54. 830

Dr. H. LUBICZ

med.

צענעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספּעציאַליסט פאַר הויט. וועגערישע און מאַן-שווערע קראַנקהייטען. 1809

היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

רעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר גערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9 5.30—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שטירנפעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	3—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1—3
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּאָליקלינישער פּיץ, שפּריץ-שטעכונגען ווי שטעלען א. ז. וו. פּאָקען-שטעלען, קונסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג און פּאָרצוגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — און לאַבאָראַטאָריום תערן אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען די אוריע פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס געהען אָן!

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9— ג'ט.
ד"ר לאָזשינסקאַ-סטאַראָסעלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראַנען, פּלאָמבען א. אז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.

Dr. med. J. POLAKOW

ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען

KONSTANTYNOWSKA 37, 39-75

נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינגערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס מאַרק פּעטריק. 394.

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Magistrat m. Łodzi — Wydział Podatkowy — niniejszym podaje do wiadomości, że w dniu 24 listopada r. b. między godz. 9—tą rano, a 4—tą po południu odbędą się przymusowe licytacje ruchomości z niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

(Ciąg dalszy).

66) Mojżeszowicz L., Zachodnia 13, szafa.

W dniu 25 listopada r. b. między godz. 9—tą rano, a 4 tą po południu.

98. Panicz Sz., Lipowa 57, meble, zegar.
99. Pływacki A. L., Pomorska 25, zegar, maszyna do szycia, meble, kasa ogniotrwała.
100. Pajs J., Berka Joselewicza 20, deski.
101. Petzold F., Główna 8, 10 swetrów.
102. Przytycki D., Główna 55 meble.
103. Przytyccy małż., Al. Kościuszki 22, meble, zegar.
104. Perl B., Zachodnia 54, meble.
105. Praszkier I. Ch., Narutowicza 47, kasa ogniotrwała, biurko.
106. Peter A., Gdańska 11, szafa.
107. Piotrkowski R., Gdańska 18, kredens.
108. Preisentanc G., Pomorska 42, szafa.
109. Perkal Sz., Nowocegielniana 19, tremo.
110. Prajs J., Zawadzka 40, szafa.
111. Rapoport M., Zielony Rynek 7, meble, zegar.
112. Rozenblum Sz., Pomorska 4, pianino, zegar, kredens.
113. Rozengarten D., Narutowicza 49, maszyna do szycia, meble.
114. Ruprecht J., Pograniczna 63, kredens.
115. Rubin M., Zawadzka 22, kozetka.
116. Rabinowicz E., Cegielniana 53, kredens.
117. Rzadkowski I., Żeromskiego 45, tremo.
118. Rotberg M., Przejazd 30 kredens.
119. Stępniewski W., Leszno 34, meble.
120. Szternfeld M. W., Jakuba 16, meble.
121. Strauch L., Zamenhofa 17, meble, zegar
122. Leszyński A., Żeromskiego 15, 2 biurka
123. Szmulewicz Z., Wschodnia 27, maszyna do szycia, zegar, meble.
124. Szeps E., Nowocegielniana 29, zegar, meble.
125. Silberszac A., Cegielniana 55, kredens.
126. Szattan N., Cegielniana 43, 600 mtr. podszewki.
127. Szwarcowski W., Narutowicza 36, meble.
128. Senator A., Kilińskiego 16, meble.
129. Szatan A. I., Kilińskiego 39, meble.
130. Szajniak B., Pomorska 91, meble.
132. Szklar J., Cegielniana 51, meble.
133. Sztajn M., Konstantynowska 9, artykuły kosmetyczne.
134. Szlamowicz M., Pomorska 107, meble, zegar.
135. Szor Sz., Gdańska 24, meble.
136. Szmuszkiewicz I., Moniuszki 11, kredens
137. Sztyft Sz., Konstantynowska 30, meble gramofon.
138. Teitelbaum I. M., Piotrkowska 37, meble, zegar.
139. Taub S., Cegielniana 58, meble, maszyna do szycia.
140. Turner S. i S—ka, Juljusza 37, urządzenie biura.
141. Tajtelbaum J., Narutowicza 32, meble zegar, patefon.
143. Tauman M., Juljusza 6-8, szafa.
144. Ullnower W., Narutowicza 11, meble, obraz.
145. Wajnkranc E., Jerozolimska 8, meble.
146. Wejnblum L., Wschodnia 22, szafa, zegar.
147. Wygodzki D., Nowocegielniana 52, meble.
148. Wajntraub Ch. M., Nowocegielniana 24, meble, maszyna do szycia.
149. Weinstadt, Piotrkowska 37, meble.
150. Warchiwkiera M. SS—wie, meble, maszyna do szycia.
151. Wagner Z., Rokicińska 53, urządzenie biura.
152. Welter A., Al. Kościuszki 57, kredens.
154. Waldman A., Gdańska 42, zegar, kredens.
155. Wolrauch H., Cegielniana 59, maszyna do szycia, zegar.
156. Wajnberg M. L., Cegielniana 15, 3 krzesła.
157. Wojna W., Piotrkowska 91, biurko.
158. Witelson D. R., Gdańska 67, kredens.
159. Zysman A. M., Nowotargowa 14, meble, zegar.
160. Zduński, Kilińskiego 50, zegar.
161. Zycerman M., Żeromskiego 85, szafa.
162. Zejdel A., Zawadzka 3, pianino, meble
163. Zelman Jakub, Gdańska 18, tremo
164. Bergman E., Lipowa 12, meble.

W dniu 26 listopada r. b. między godz. 9—tą rano, a 4—tą po południu.

1. Abramowicz U., Główna 65, maszyna do szycia, meble.
2. Apel J., Wschodnia 49, 2 szafy.
3. Altman S., Ewangielicka 7, meble.
4. Betcher A., Lelewela 9, szafa.
5. Bek T., Słowiańska 15, biurko.
6. Birsorf S., Napiórkowskiego 61, meble.
7. Bek F. i K., Słowiańska 15, meble, zegar
9. Brzeziński A., Brzeżna 3, maszyna do pisania.
11. Diamant N., Żeromskiego 67, meble.
12. Diekstein Wł., Al. Kościuszki 24, meble.
13. Elbaum B—cia, Andrzeja 33, meble.
14. Ende E., Piotrkowska 108, kasa ogniotrwała.
15. Erlich J., Kilińskiego 151, meble, zegar, pianino.
16. Fajerman, Kamiecki i Rajtberger, Główna 58, 20 garniturów.
17. Fogiel B., Pl. Dąbrowskiego 24, zegar, meble.
18. Feder N., Kilińskiego 126, meble.
19. Frankowski J., Juljusza 15, pianino.
20. Gittel H., Wólczańska 117, maszyna do pisania, biurko.
21. Glicensztajn H., Ewangielicka 7, pianino.
22. Hofman, Napiórkowskiego 27, meble.
23. Charmac M., Nowozarzewska 9, meble
24. Hiller F., Kilińskiego 44, meble.
25. Jena R., Wólczańska 218, szafa.
26. Kwaśner J., Nawrot 4, meble.
27. Kon B., Kilińskiego 49, meble.
28. Kryłowiecki L., Al. Kościuszki 53, kredens.
29. Kurc G., Cegielniana 44, meble, zegar
30. Klingbajl D. Z., Cegielniana 54, meble.
31. Klajnerera N. Spadk., Cegielniana 66, kredens.
32. Korentajer Z., Przędzalniana 26, meble
33. Lipszyc A., Piotrkowska 121, pianino.
34. Lwów J., Gdańska 81, maszyna do pisania, biurko.
35. Lewit J., Piotrkowska 236, meble
36. Lewit J., Brzeźna 3, maszyna do pisania
37. Makower M. i W., Karola 4, 12 szt. towaru, kasa ogniotrwała.
38. Marszał J., Fabryczna 5, kredens.
39. Makowski J., Nawrot 99, meble.
40. Meldner J. M. i J., Wólczańska 146, urządzenie sklepowe.
41. Mędrzycki J., Kilińskiego 30, kasa ogniotrwała, biurko.
42. Marchewka St., Sz. Pabjanicka 42-43, komoda.
43. Neuhaus B., Kilińskiego 46, meble, kasa, obrus.
45. Otto Robert, Podgórska 7, szafa.
46. Pilicer J. M., Karola 1, żyrandol, 2 zegary, meble.
48. Radoszycki F., 6—go Sierpnia 7, meble.
49. Sokołowski A., Sz. Pabjanicka 41, meble.
50. Szenwald P., Cegielniana 66, meble.
51. Tepler T., Wschodnia 74 meble, zegar
52. Windsberg M., Karola 3, meble, zegar
54. Wojdysławski I., Gdańska 131, meble
55. Zalewski B., Sosnowa 8 meble, gramofon.
56. Zajdler A. M., Kilińskiego 43, meble, zegar.
57. Lehman R., Piotrkowska 192, meble.
58. Kolczak K., Kilińskiego 176, meble.

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
פּרייזען ביליגע!

Dr. med. Braun
פּאָלודניאָווע 23, טעל. 40-26
באַהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל).

ווינער אָפּערעטע אין סקאַלאַ-טעאַטער
„גרעפין מאַריצאַ"
„די ווילדע לאַלא"
208

נעלענענהייט צו פערקויפען
30 שול-בענק
מ. שופּמאַן און קאָמפּ.
64 וועכאָדניאַ 64. 7-6

Dr. Z. Rakowski
9 קאָנסטאַנטינאָווער 9
טעלעפאָן 27-81

אבאָנאַמענטס-פּרייז:

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. [illegible]

Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.